

311, 312,
313, 314, 315

003

U-92

895.1

U-55

Թարգմ.՝ ԶԱՐԵՀ ՆԵՄՅԷ

ՄԻՐՈՅ ԽՈՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

(Զինական վիպակ)

Հրատարակութիւն «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» գրասան

ԱՐՏԱՏՊԻԱՆ «ԵՐԿԻՐԻ»

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագրութիւն Յ. Ասատուրեան Որդիք

1921

15354

ՄԻՐՈՅ ԽՈՐԱՆԻՆ ԱՈՋԵԻ

(ԶԻՆԱԿԱՆ ՎԻՊԱԿ)

Աստուծոյ, Թիէն-Լաթօ նահանգին Նամ-Հիօնկ քաղաքին մէջ կ'ապրէր Ի-Թէօնկ անուն մանտարին մը (չինացի իշխանները «մանտարին» կը կոչուին), որ ունէր տասնըվեց տարու մանչ զաւակ մը, Ի-Թօրէնկ: Գաւառին ամենէն ուսումնական անձը կը համարէր ու ամէն օր կը զարգանար ուսման մէջ:

Գեղեցիկ ու պայծառ աւտու մըն էր, արեւը կը շողար, հովը հեղիկ կը մրմնջէր ծառերուն մէջէն, տերեւները շարժելով, որոնց սուրները կը դողային դեմին վրայ, թռչունները կը թեւածէին սասերուն մէջ, իրար կը կանչէին ու համերգ մը կը ճաւղէին ճիւղերուն վրայ, ուռնիներու սասերը կը միւրճէին ջուրին մէջ, կարծես ձուկ որսալու համար, թիթեանիկները ծաղկէ ծաղիկ կը թափառէին: Ի-Թօրէնկ օր կը դիտէր այդ ամէնը, ծառան կանչելով ըսաւ անօր.

— Տեսէ՛ք սա հրասքանչ բնութիւնը. սիրտս չուզեր աշխատիլ, երբ այնքան գեղեցիկ կը տեսնեմ բնութիւնը, խորհելով թէ կեանքի ծայրագոյն սահմանները հասնողն իսկ, որ մէկ դար կ'ապրի, երեսունըվեց հազար օրւան կեանք միայն ունի, ան ալ տխրութեամբ, աղքատութեամբ ու հիւանդութեամբ

54318. անի

41054.68

ձանրաբեռնւած: Ա՛հ, նախընտրելի չէ՞ որ մարդ քանի մը օր կատարելապէս երջանիկ կեանք մը վարէ: Ինչո՞ւ միշտ աշխատիլ, միշտ ուսումնասիրել: Այսօր օրը շատ գեղեցիկ ըլլալուն՝ կուզեմ պատիլ: Այս քաղաքին մէջ պտոյտի տեղ մը չկա՞յ. ցոյց տւէք ինձի:

Ծառան յանձնարարեց օր Քուսնիկ-Հօա-Լու(*) երթայ, որ կամուրջի մը վրայ հաստատուած է, և ուրկէ կարելի է տեսնել լեռներու և գետակին համայնապատկերը:

— Կ'ուզեմ տեսնել զայն, հոն առաջնորդեցէք զիս, պատասխանեց Ի Թօրէնկ:

Ծառան, որ մանտարինի ապարանքին մէջ կ'ըսպասարկէր, Ի-Թօրէնկի ընկերացաւ: Ընդհուպ կամուրջ հասնելով՝ Քուսնիկ-Հօա-Լու ապարանքը մտան: Ի-Թօրէնկ թէրասներուն վրայ պտտած ատեն մեծ հիացումով կը դիտէր բնանկարը: Երկար ատեն սիրտը հրճուեցաւ ի տես լեռներուն, ամպածրար սարերուն ու հովիտներուն, ուր մշուշը կը քնանար: Ի-Թօրէնկ ի վերջոյ շնորհակալութիւն յայտնեց իր ծառային՝ այդքան գեղեցիկ բաներ իրեն ցոյց աւած ըլլալուն համար: Ծառան չափազանց գոհ, կատակելով ըսաւ թէ ճգնաւոր մը միայն կրնար ապրիլ հոն:

— Իսկապէս գեղեցիկ է, յարեց Ի-Թօրէնկ: Ինչո՞ւ տակէ առաջ հոս, այդ դիւթիչ վայրը չըբերիք զիս՝ դժնդակ աշխատանքէս յետոյ հանգչելու համար:

— Ձեր հօրմէն կը վախնայի, պատասխանեց ծառան:

Ի-Թօրէնկ լուռութիւն պատուիրելէ յետոյ ծառային, ճամբեց զայն:

(*) Քուսնիկ-Հօա-Լու մեծ տուն մըն է, Նամ-Հիօնիի մէջ, կամուրջի մը վրայ շինուած: Պատավարուծեան կը պատկանի այդ շէնքը. հոն ամէն ոք կրնայ պտտիլ, ինչպէս հանրային պարտէզներու մէջ:

— Կը բաւէ, կը բաւէ, առանձին ձգեցէք զիս, ու դացէք քիչ մը զւարճացէք. հայրս չպիտի սաստէ ձեզ, որովհետեւ ժամանց մը ընծայած էք ինձի:

Ի-Թօրէնկ լերան կողմը նայած պահուն ծաղկատի աղջիկ մը տեսաւ, որ ծառի մը ճիւղերուն վերայ հաստատուած կախօրրանի (*) մը մէջ կ'օրօրէր: Ի-Թօրէնկ կանչեց ծառան և հարցուց.

— Ո՞վ է ան, ըսաւ Ի-Թօրէնկ, նորատի աղջիկը ցոյց տալով:

Ծառան չտեսնել ձեւացուց, այդ հանդիպումէն սարսափած ու սրտնեղած:

— Ի՞նչ, ձեր աչքերը բան մը չե՞ն տեսներ հոն, յարեց Ի-Թօրէնկ բարկութեամբ:

— Կին մըն է որ կ'օրօրէի, պատասխանեց ծառան:

— Ինչո՞ւ անմիջապէս չըսիք, հարցուց Ի-Թօրէնկ:

— Եթէ նախապէս ինձի հարցնէիք թէ կին մըն էր ան, իսկոյն պիտի պատասխանէի: Բայց այդպիսի հարցում մը չըբերիք ինձի ու ես ալ կարծեցի որ ուրիշ քան աչքերնուդ զարկած էր: Բայց եթէ հայրերնիդ իմանայ որ հոս բերած եմ ձեզ և դուք հաճոյքով դիտած էք այդ բաները, պիտի բարկանայ ինձի դէմ:

— Ինչո՞ւ հայրս ձեզ յանդիմանէ, զիս պտոյտի տարած ըլլալնուդ համար օր մը, աշխատանքի անվերջ օրերէն յետոյ: Այլեւս չխօսինք հօրս վրայ, ինձի ըսէք թէ հոն օրօրողը տիկի՞ն է թէ օրիորդ:

— Օրիորդ մըն է պատասխանեց ծառան:

(*) Քօրեակա՞ն տարւան հինգերորդ ամսուն հինգերորդ օրը տօնական օր մըն է, ուր նորատի աղջիկները ու մանչերը ծառերուն վրայ կախօրրաններ կը հաստատեն ու երկար ատեն կ'օրօրին:

— Ազնւակահան աղջիկ մըն է թէ ժողովուրդի աղ-
ջիկ, հարցուց Ի-Թօրէնկ,

Ծառան պատասխանեց թէ Չուն-Հիանկ (Բուրուժ-
նաւէտ Գարուն) անուն աղջիկ մըն է. ժողովուրդի
գաւակ:

— Կը հաճի՞ք այդ նորատի աղջիկէն խնդրել որ
հօս գայ, յարեց Ի-Թօրէնկ:

Ծառան առարկեց թէ ամենամեծ դժւարութիւն
կ'ընծայէր այդ բանը: Ի-Թօրէնկ զարմացու ծառային
ընդդիմութեան վրայ, համոզւած որ շատ պարզ բան
մըն էր իր քով առաջնորդել նորատի աղջիկ մը, որ
ժողովրդական դասակարգէ է:

Այն ստեղծած ծառան այդ աղջկան անբժուութիւնը ու
բարձր առաքինութիւնը դրւատեց, ըսելով թէ դիւ-
րաւ չպիտի կրնար համոզել աղջիկը որ երիտասարդի
մը մօտ գայ:

— Ուրեմն ի՞նչ ընելու եմ, այդ աղջկան հետ քա-
նի մը վայրկեան խօսելու հաճոյքը ունենալու համար,
գոչեց Ի-Թօրէնկ:

— Եթէ կ'ուզէք անպատճառ տեսակցիլ անօր
հետ, կրնամ լաւ միջոց մը գտնել, ըսաւ ծառան:

— Ի՞նչպէս, հարցուց Ի-Թօրէնկ փութկոտու-
թեամբ:

— Ձեր հօրմէն արածութիւն պիտի խնդրեմ:

— Հօրմէ՛ս, ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց Ի-Թօրէնկ սար-
սափահար: Կ'աղաչեմ ինձի դէմ մի՛ ելլէք, ու այս
մասին բան մի՛ ըսէք հօրս: Չարիք մը հասցուցած
պիտի ըլլաք ինձի: Կ'ուզեմ ձեզի հետ կարգադրել այս
գործը:

— Ինչո՞ւ ձեր հօր չդիմեմ, պատասխանեց ծա-
ռան, անոր համար շատ դիւրին բան մըն է իր մօտ կան-

չել այդ աղջիկը, մինչդեռ ես չեմ կրնար ձեզ գոհա-
ցրնել, հակառակ իմ բովանդակ բարի կամեցողու-
թեանս:

— Ուրիշ միջոց մը գտէ՞ք, ըսաւ Ի-Թօրէնկ: Կը
փափաքիմ որ հայրս չխառնուի այս գործին (*):

— Շատ լաւ, բայց ուրիշ միջոց մը գործածելու
համար պէտք է շատ դրամ ծախսել:

— Հարկ եղածին չափ դրամ պիտի ծախսեմ:

— Սակայն, եթէ երբեք այդ աղջիկը շատ գրա-
ղեցնէ ձեր միտքը, այն ատեն ձեր ուսման վրայ այն-
քան չպիտի խորհիք. եթէ հայրերնիդ իմանայ որ աշ-
խատութեան հետացուցած եմ ձեզ, իր մանտարինի ի-
րաւասութեամբ դատի պիտի քաշէ զիս, առարկեց խո-
րամանկ ծառան:

Ի-Թօրէնկ յուսահատական շեշտով մը ըսաւ.

— Ափսո՛ս, ի՞նչ ընելու է ուրեմն:

Քանի մը վայրկեան խորհելէ յետոյ ըսաւ.

— Շատ դրամ պիտի տամ ձեզի, բայց պէտք է
որ հայրս չիմանայ այս ամէնը:

— Ուրեմն ինչո՞ւ պտոյտ մը չէք ընէր այն տեղը,
ուր նորատի աղջիկը կ'օրօրուի, ըսաւ ծառան, թելա-
դրութիւն մը ընելով:

— Կ'ուզեմ պտոյտ մը ընել, գոչեց Ի-Թօրէնկ:

Երկուքը միասին յառաջացան: Կախօրրանին մօտ
հասնելուն պէս, Ի-Թօրէնկ ուշադրութեամբ դիտեց
աղջիկը. շատ գեղեցիկ էր ան. իր սիւ գիսակոյտին
ետին, զոր հովը դէմքին վրայ կը բերէր, Ի-Թօրէնկի
այնպէս թուեցաւ որ երկու ամպերու միջև գտնուող

(*) Թէ՛ Գօրէայի և Թէ՛ Չիւնու մէջ որդիական յարգանքը հիմն է
ընկերութեան: Չաակ մը ո և է տարիքի մէջ հօրը հրամանին ենթար-
կած է:

լուսնկայի պէս դէմք մը ունէր այդ ծաղկատի աղ-
ջիկը:

— Որքա՛ն գեղեցիկ է, ըսաւ Ի-Թօրէնկ մտովի:
Ժպիտ մը փթթեցաւ օրօրւող աղջկան շրթունքին
վրայ. բերանը կը նմանէր կիսաբաց նունուֆարի մը
ծաղկին՝ ջուրերուն վրայ: Միշտ օրօրուելով՝ թռչտող
ծիծեռնակի մը պէս օդին մէջ կը բարձրանար: Իր քը-
մահած ոտքին ծայրովը կը հրէր ուտերը ու տերեւնե-
րու տարափ մը վար կը ձգէր: Իր սպիտակաթոյր ձեռ-
քերը, երկայն ու ազուր մատներով, չուաններուն կը
կառչէին: Իր նուրբ ու ճկուն հասակը կը ծռէր, ինչ-
պէս ուռին հովէն կը խոնարհի:

Ի-Թօրէնկ, հիացումէն շշմած ու այդ տեսարանէն
շլացած, խոր յուսահատութեամբ մը ծնրադրեց: Ծա-
ռան, անաբեկած, վեր առաւ զայն, գոչելով.

— Ի՞նչ կ'ընէք հոտ: Եթէ սկիզբէն այսպէս շար-
ժիք, ձեր հօրմէն վախնալու շատ պատճառներ պիտի
ունենամ. ան խստիւ պիտի պատժէ զիս: Հաճեցէք
հանդարտիլ և տուն դառնալ. յետոյ միջոց մը պիտի
խորհինք ձեզ գոհացնելու համար, բայց առաջին օրէն
իսկ բոլորովին անձնատուր մի ըլլաք:

— Իրաւունք ունիք, պաասսխանեց Ի-Թօրէնկ,
բայց խորհեցէք որ կեանքը յարափոփոխ է, ու այսօր
երջանիկ ենք, իսկ վաղը՝ դժբախտ. ո՞վ գիտէ թէ
վաղը չպիտի մեռնիմ. ուրեմն ինչո՞ւ չօգտուիմ ինձի
ներկայացած առիթէն, այդ նորատի աղջկան հետ խօ-
սելու համար:

— Եթէ այդպէս կը խորհիք, ուրեմն ձեր գիտ-
ցածին պէս ըրէք, ըսաւ ծառան:

Բայց այդ պահուն իսկ նորատի աղջիկը խրոչե-

ցաւ, տեսնելով որ զինքը կը դիտեն, ու կախօրրանէն
վար իջաւ, շրջազգեստին քղանցքը հանդրիճեց, և
ուրախ զւարթ, ուղղեցաւ դէպի բնակարանը: Իր
տոտիկները այնքան դանդաղօրէն կը յառաջանային որ-
քան կրեան՝ աւազին վրայէն: Ծամբուն վրայ կը
յամենար, քարեր հաւաքելով, զոր թռչուններուն կը
նետէր, փախցնելու համար զանոնք:

Ի-Թօրէնկ նորատի աղջիկը դիտելով ա՛լ աւելի կը
յուզւէր, անոր հեռացումէն յուսահատած: Ծառան
հրաւիրեց Ի-Թօրէնկը որ բնակարան վերադառնայ,
ըսելով թէ այդքանը բաւական էր, որպէսզի հայրը
բան մը չիմանար: Յետոյ յարեց թէ միջոց մը պիտի
գտնէր, տեսակցութիւն մը սարքելու համար ուրիշ
օր մը:

— Իրաւունք ունիք, անկարելի է հոս մնալ, կա-
կազեց Ի-Թօրէնկ:

Ու արբշիւ մարդու մը պէս վերադարձաւ: Իս-
կոյն գնաց ծնողքը տեսաւ և անոնց հետ ճաշեց:

Ծնողքը հարցուցին թէ լաւ զւարճացա՞ծ էր.

— Այո՛, հայրիկ, գրաւիչ բան մը տեսայ, հիաս-
քանչ Չուն-Հիանկը(*), գոչեց Ի-Թօրէնկ:

— Չուն-Հիանկի վրայ ինչո՞ւ կը խօսիք, հարցուց
հայրը:

Ի-Թօրէնկ իր մտախոհութենէն անաբեկած, սա
պատասխանը տւաւ.

— Հայրիկ, ըսել կ'ուզեմ թէ ծաղիկները հեշտա-
լիօրէն կը բուրու մնաւէտէին դարունը:

Ծառը լռութեան մէջ աւարտեցաւ, ու Ի-Թօրէնկ

(*) Այս բառախաղը բացատրելու համար պէտք է յիշցնենք որ
Չուն-Հիանկ անունը կը նշանակէ «Բուրումնաւէտ Գարուն»:

իր սենեակը գնաց, ճրագը վառեց, գիրք մը կարդալու համար. բայց բառերը իրարու կը խառնուէին իր աչքերուն առջեւ, որոնք ամէն կողմ կը տեսնէին Չուն-Հիանկի անունը կամ անոր սիրելի պատկերը կախորբանին վրայ ու զանազան գիրքերու մէջ: Չկարենալով մտախոնութիւնը ցրել, ծառան կանչեց ու ըսաւ.

— Միջոց մը գտա՞ք արդեօք:

— Ամբողջ գիշերը պիտի խորհիմ ատար վրայ ու վազը առտու ձեզի պիտի ըսեմ գտած միջոցս: Բայց, խնդրեմ, ձեր միտքը հանդարտեցուցէք, ուստով պարագեցէք այս գիշեր կամ պառկեցէք, հանգիստ քուն մը քաշելու համար:

— Ենորհակալ եմ, յարեց Ի-Թօրէնկ: Ձեր ներընչած յոյսին շնորհիւ պիտի հանդարտի միտքս ու լաւ պիտի քնանամ:

Ասկայն ծառան քաշուեցաւ, բարի գիշեր մաղթելէ յետոյ, մտովի ըսելով.

— Ահա՛ աղւոր առիթ մը, դրամ վասակելու համար: Բայց դժուարութիւն պիտի քաշեմ:

Քանի մը բոպէ մտածեց շուարուն ու յետոյ ինքնիրեն յարեց.

— Օ՛հ, օ՛հ, միջոցը գտայ: Պառաւ կնոջ մը դրամ պիտի վճայեմ, որպէս զի երթայ Չուն-Հիանկը զանէ, անկէ խնդրելու համար որ իր հետ մէկտեղ պտտի որոշեալ վայր մը. յետոյ Ի-Թօրէնկի պիտի յանձնարարեմ որ կնոջական զգեստով ծպտուի, ու միևնոյն տեղը պիտի առաջնորդեմ. այսպէս Ի-Թօրէնկ պիտի կրնայ տեսակցիլ նորատի աղջկան հետ:

Ծառային հեռանալէն յետոյ՝ Ի-Թօրէնկի քունը

չտարաւ, միտքը ծողկատի աղջկան յիշատակով աւելցուն: Պատուհանը բացաւ ու դուրսը դիտեց: Պայծառ լուսին մը կար ու աստղերը ցանցառ էին: Ագռաւները (*) դէպի հարաւ կը թռչէին: Հովը կը շշուշէր պամպուններուն մէջէն, իրարու զարնելով զանոնք. թռչունները կ'արթննային ու այդ աղմուկին մէջ չէին կրնար քնանալ և դէպի հեռունները կը թռչտէին: Չուկերը կը քնանային ոտտերու հովանիին տակ՝ լիճին վրայ: Ի-Թօրէնկ ի տես այդ ամէնուն յուզւած, ա՛լ աւելի կը խորհէր սիրեցեալին վրայ:

— Ալ չեմ կրնար դիմանալ. պատուհանը գոցեմ ու պառկիմ, ըսաւ Ի-Թօրէնկ մտովի:

Անկողնին վրայ պառկեցաւ. բայց անդադար կը շարժէր, այս կամ այն կողմին վրայ դառնալով. աչքերը չէին գոցուիր: Երկար ատեն անքուն մնալէ յետոյ սկսաւ մրափել ու երազին մէջ տեսաւ որ Գուանկ-Հօա-Լուի մէջ կը պտտէր, Չուն-Հիանկ ծառերուն վրայ կ'օրօրէր, ու ինք նորատի աղջկան յօտ գացած ատեն ան կը հեռանար քմահաճ խաղեր ընելով. դարձեալ կը հետեւէր անոր, շատ գողտր բաներ կ'ըսէր, բայց աղջիկը չէր պատասխաներ: «Ա՛հ. քարի ու երկաթի չափ կարծր սիրտ ունի՞ միթէ այս աղջիկը. ուրեմն ինչպէս պիտի կրնամ մօտենալ անոր», կը խորհէր Ի-Թօրէնկ:

Նորատի աղջկան լուսթենէն հրապուրւած, Չուն-Հիանկէն կը խնդրէր քանի մը խօսք ընել, որպէս զի գէթ ձայնին հնչիւնը լսէր:

Չուն-Հիանկ պատասխանեց թէ տիրոջ սովորոյ-

[*] Ազգաւը շատ յարգի է Գորիայի մէջ: Ան կը խորհրդանշէ որ դիական սերը:

թին համաձայն, էրիկ մարդիկ կրներուն հետ պէտք չէ գտնուին, և եթէ Ի-Թօրէնկ իր բնակարանը մտնէր, անքաղաքավարութիւնը գործած պիտի ըլլար. ուստի այդ պատճառով չէր ուզեր պատասխանել:

Ի-Թօրէնկ, ամօթապարտ, չկրցաւ պատասխան մը տալ, ու անձկութեամբ արթնցաւ, խորհելով:

— Ծառան ճշմարտութիւնը ըսաւ. այս նորատի աղջիկը շատ առաքինի է ու դժւար պիտի ըլլայ անոր մօտենալ: Բայց երանի՜ այն մարդուն որ հետը պիտի ամուսնանայ: Ի՞նչ երջանկութիւն, եթէ կարենայի կնութեան առնել Հուն Չիանկը:

Այդ սպասումին մէջ Ի-Թօրէնկի այնպէս թւեցաւ որ զիշերը չպիտի վերջանար: Այդը ծագեցաւ: Ի-Թօրէնկ ծառան կանչեց իսկոյն ու հարցուց.

— Միջոց մը գտա՞ք արդեօք:

— Այո՛, փնտռեցի ու գտայ, թէեւ շատ դժւար ըլլայ: Այս թաղին մէջ պառաւ կին մը պիտի գտնեմ ու Չուն-Հիանկի մօտ պիտի զրկեմ, որպէսզի անկէ խնդրէ Բուանկ-Հօա-Լուի մէջ պտոյտի ելլել:

— Յետո՞յ, հարցուց Ի-Թօրէնկ:

— Յետոյ, յարեց ծառան, կնոջական զգեստներ պիտի հագնիք ու աղջկան պիտի հանդիպիք Բուանկ Հօա-Լուի մէջ:

— Շա՛տ լաւ, կ'ուզեմ ձեզի հնազանդիլ:

— Բայց դրամ տալու եմ պառաւ կնկան, թելադրեց ծառան:

— Անշուշտ, հարկ եղածին չափ դրամ պիտի ծախսեմ: Որքա՞ն կ'ուզէք: Ըսէք, որպէսզի տամ... : Ահա քառասուն հազար քուն(*). ձեր սենեակը տարէք

(*) Բռն վրինձի դրամ մըն է, որ մէկուկէս սանթիմ, կամ մօտաւորապէս 3 փարս կարժէ:

և ուզածնուդ պէս ծախսեցէք. ձեր ծախքերն ալ հաշուեցէք:

Ծառան հաւանեցաւ, ու սենեակը գնաց չափազանց դո՛. պառաւ կին մը գտնելու գործով զբաղեցաւ իսկոյն: Այդպիսի կին մը գտնելուն պէս, ըսաւ անոր.

— Ձեզի պէտք ունի՞մ, տեսակցութիւն մը սարքելու համար Ի-Թօրէնկի և Չուն-Հիանկի միջև:

Պառաւը պատասխանեց.

— Իմ ուզածս ալ ատ է, բայց Չուն-Հիանկ կոյս է և եթէ ծնողքը իմանան որ գլխէ հանած եմ իրենց աղջիկը, վախնամ վրէժ կը լուծեն ինձմէ:

— Բնա՛ւ մի վախնաք. բոլորովին գաղտնի պիտի պահենք այս գործը, ու ծնողքը չպիտի կրնան բան մը իմանալ:

— Պատրաստ եմ ձեզի ծառայելու, բայց ի՞նչպէս:

— Հիմա պիտի ըսեմ: Չուն-Հիանկի տունը կ'երթաք ու կը խնդրէք որ ձեզի հետ միասին պտոյտ ընէ Բուանկ-Հօա-Լուի մէջ:

— Ի-Թօրէնկ ի՞նչպէս պիտի խօսի աղջկան հետ:

— Խորհեցայ որ Ի-Թօրէնկ կնոջական զգեստներով Բուանկ-Հօա-Լու պիտի երթայ, Չուն-Հիանկի միանալու համար: Իսկ դուք քիչ մը պիտի հեռանաք, այնպէս ձեւացնելով որ ուրիշ բանով մը կը հետաքրքրուիք, որպէս զի անոնք առիթ ունենան պահ մը առանձին խօսակցելու:

— Լա՛ւ, ըսաւ պառաւը, բայց որքա՞ն պիտի վճարէք այդ բանին համար:

— Ուզածնուդ չափ:

— Պատճառը սա է որ եթէ ծնողքը իմանան, դատի պիտի քաշուի ու ինձի սուղի պիտի նստի ատիկա, յարեց պառաւը:

— Այո՛, գիտեմ, բայց եթէ դատուիք, Ի-Թօրէնկի հայրը պիտի ըլլայ ձեր դատաւորը. հետեւաբար պատիժը խիստ չպիտի ըլլայ:

— Եթէ այդպէս է, կ'ուզեմ փորձ մը ընել. բայց աղջիկը պէտք է հաւանի ինծի հետ պտոյտ մը կատարելուն, եթէ այդ բանը խնդրեմ իրմէ:

Պառաւը հեռացաւ, Չուհն-Հիանկը գտնելու համար, որ ուսումով կը պարապէր: Ծաղկատի աղջիկը քաղաքավարօրէն ընդունեց պառաւը, ու ձեռքը երկարեց անոր:

— Միշտ կ'ուսանի՞ք, հարցուց պառաւը:

— Այո՛, շատ կը զբաղիմ ուսումով, պատասխանեց: Ի՞նչ ընեմ: Առանձին դուրս չեմ կրնար ելլել. հետեւաբար ստիպւած եմ աշխատիլ, միտքս հանգչեցնելու համար:

— Շա՛տ հետաքրքրական կը գտնէք այս գիրքը՝ հարցուց պառաւը:

— Այո՛, շատ հետաքրքրական կը գտնեմ ու շատ կը սիրեմ զայն:

— Ի՞նչ է գրքին անունը:

— Կոմիտիկիոս փիլիսոփային գիրքն է, պատասխանեց Չուհն-Հիանկ:

Պառաւը կը խորհէր որ Կոմիտիկիոսի փիլիսոփայութենէն այնքան արտօժ զգացող այդ աղջիկը շատ առաքինի ըլլալու էր, հետեւաբար դժուար պիտի ըլլար գլխէ հանել զայն, քանի որ փիլիսոփայութիւնը կուսուցանէ զգուշանալ ամէն հաճոյքէ:

— Հարկ պիտի ըլլայ խորամանկութիւն բանեցընել, որպէսզի կարենամ համոզել զայն որ ինծի հետ պտոյտի ելլէ, կ'ըտէր պառաւը մտովի:

Յետոյ խօսքը Չուհն-Հիանկի ուղղելով, յարեց.

— Օ՛հ, ես ալ կը սիրեմ Կոմիտիկիոսի 'գիրքը', բայց մարդ կը յոգնի միշտ ուսանելով. ուստի հանգչելու համար յաճախ գիրքս կ'առնեմ և անտառ կ'երթամ, պտտելու համար: Այսօր, օդը գեղեցիկ ըլլալուն, դաշտերուն մէջ պտոյտի ելայ ու բանաստեղծութիւն մը յօրինեցի, զոր ձեզի համար գրի պիտի առնեմ: Աւասիկ այդ բանաստեղծութիւնը.

Վերան մօտ, ճամբու մը վրայ կը պտտէի,— Երբ տեսայ որ ալուոր դեղձենի մը ծաղկած էր.— Ուժգին հովը կը փչէր իր ճիւղերուն մէջ,— Ու զանոնք շարժելով՝ բուրումնաւէտ ձրենի մը պէս վար կը թափէր ձերմակ թերթիկները.— Անոնք կը թռչտէին սառնասիրտ թիթեանիկներու պէս.— Յետոյ տեսայ ուռիներ և անոնց բամպակի պէս կակուղ ծաղիկները որոնք հրճւանք կ'ազդէին ծառին վրայ երգող թրուշնիկներուն.— Ու մտովի ըսի. մենք ալ այս ծաղիկներուն պէս կը թառամինք.— Բայց ընդ միշտ, առանց կարենալու գարնան վերածաղկիլ անոնց պէս):

Չուհն-Հիանկ մտիկ ըրաւ երազուն, ու յանկարծ դօցեց իր գիրքը:

— Ճշմարիտ է ինչ որ կ'ըսէք այս բանաստեղծութեան մէջ, յարեց նորատի աղջիկը: Դժբախտաբար չեմ կրնար առանձին դուրս ելլել, թէև շատ յոգնած ըլլամ: Կը հաճի՞ք վազը ինծի հանդիպիլ: միասին պտոյտի ելլելու համար:

Պառաւը փութկոտութեամբ ընդունեց այդ հրատէրը և հարցուց թէ ո՞ր ժամուն հոն գտնուելու էր:

— Վաղը, կէս օրէն յետոյ, ժամը մէկուկէսին եկէք. այն ատեն ազատ պիտի ըլլամ:

— Շա՛տ լաւ, պիտի գամ, ցտեսութիւն, յարեց պառաւը:

Այս վերջինը գնաց գտաւ ծառան ու ըսաւ անոր :
— Գործը եղաւ . վաղը Չուեն-Հիանկի հետ պտոյտի պիտի ելլեմ :

— Շա՛տ լաւ , գոհ եմ ձեռնէ , յարեց ծառան , մի մոռնաք որ Քօանկ-Հօա-Լու պիտի երթաք :

— Անպատճառ հոն կ'ըլլամ :

Իրարմէ բաժնուեցան ու պառաւ կինը իր տունը վերադարձաւ : Հետեւեալ օրը , ծառան Ի-Թօրէնկի մօտ փութալով ըսաւ .

— Գործը կարգին է : Կնոջական զգեստներ պիտի հագնիք , ու այսօր , միջօրէէն յետոյ , Քօանկ-Հօա-Լուի մէջ պտոյտ պիտի ընէք : Բայց զգուշացէք , որովհետեւ աղջիկը շատ առաքինի է , ու չի թոյլատրեր որ եւէ անպարկեշտ շարժուի :

— Գիտեմ , գիտեմ , ըսաւ Ի-Թօրէնկ :

Շառան հրաժեշտ առաւ իր ամբողջին , լաւ պըտոյտ մը մաղթելով : Ի-Թօրէնկ ծնողքին մօտ գնաց ու թոյլաւուծիւն խնդրեց Քօանկ-Հօա-Լուի մէջ պըտոյտ ընելու . ծնողքը իսկոյն թոյլաւուծիւն ըրին , ըսելով որ լաւ զւարճանայ :

Ի-Թօրէնկ շատ երջանիկ կըզգար ինքզինքը . իր կնոջական հագուստները միասին տարաւ մինչև Քօանկ Հօա-Լու :

Հոն , օթէլի մը մէջ ձգտեցաւ , ու զգեստները փոխելէ յետոյ՝ հայելիի մը մէջ նայեցաւ . շատ լաւ գտաւ ինքզինքը , խորհելով որ ոչ մէկուն կողմէ պիտի ճանչցէր : Յետոյ նկատեց որ լաւ չպիտի ըլլար , եթէ յանկարծ Քուանկ-Հօա-Լու մտնէր . թերեւս Չուեն-Հիանկ խրտչէր . հետեւաբար աւելի լաւ տղիտի ըլլալ լեռ երթալ նախ , ծաղիկներ քաղել , թիթեռնիկներ

բռնել ու զուարճանալ մինչև այն ատեն երբ յարմար դատէր Քօանկ-Հօա-Լու մտնել : Վերջին անգամ մինալ հայելիին մէջ նայեցաւ , ու գոհ մնալով , դէպի լեռ յառաջացաւ , ուր քիչ մը ատեն մնաց , ծաղիկներ հաւաքելով , թիթեռնիկ որսալով , և ուռիի սստերուն վրայէն տերեւները փրցնելով զոր ջուրին վրայ կը նետէր , ձուկերը երեւան հանելու համար : Չուեն-Հիանկի ուշադրութիւնը գրաւեցին այդ խաղերը : Պառաւը իր մօտ կանչելով հարցուց .

— Կը ճանչնա՞ք սաղաղջիկը , որ հոն կը խաղայ :

— Ո՞ւր , հարցուց պառաւը , չգիտնալ ձեւացնելով :

— Չէ՞ք տեսներ միթէ :

— Այո՛ , կը տեսնեմ , բայց քիչ մը հեռու ըլլալուն՝ չեմ կրնար զանազանել :

— Իրաւ է որ ձեր տարիքը ունեցող մէկը չի կրնար ինծի չափ հեռուն տեսնել . այդ նորատի աղջիկը հմայիչ դէմք մը ունի և այնքան չքեղ արդուզարդ մը ըրած է որ անկարելի է որ տեղացի ըլլայ , քանի որ ամենքս ալ աղքատ ենք :

— Իրա՞ւ այդքան գեղեցիկ է ան . քիչ մը մօտենանաք , որպէսզի ես ալ կարենամ տեսնել :

Կամուրջին վրայ իջան , ուր պառաւը Չուեն-Հիանկէն խնդրեց որ իրեն սպասէ :

— Սա նորատի աղջկան մօտ պիտի երթամ , լաւ գիտելու և յետոյ ձեզի պատմելու համար տեսածս :

— Հաճեցէք այդ բանը ընել , որովհետեւ շատ հեռաքրքիր եմ , ըսաւ Չուեն-Հիանկ :

Պառաւը հեռացաւ , Ի-Թօրէնկի մօտեցաւ և ընդհուպ վերադարձաւ :

— Իրաւունք ունիք , ձեր ըսածին պէս , այդ նո-

բատի աղջիկը տեղացի չէ: Կարծեմ թէ Մանտարինին աղջիկն է:

Չուն-Հիանկ նայեցաւ Ի-Թօրէնկի, ու յայտարարեց թէ նորատի աղջիկը ազնւական շնորհ մը ցոյց կուտար խաղացած պահուն:

— Իր դէմքը գեղեցիկ է լեռներու արեւելեան կողմէն բարձրացող լուսնին պէս, խորհեցաւ Չուն-Հիանկ: Ափսո՛ս: Որքա՛ն պիտի ըղձայի իբր նշանած ունենալ զայն, եթէ երիտասարդ ըլլար:

Յետոյ իօսքը ուղղելով պառաւ կնոջ, ըսաւ.

— Օտար աղջիկ մըն է ան, և առանձին խաղալով կը ձանձրանայ:

— Որքա՛ն բարի սիրտ ունիք, յարեց պառաւը: Կուզէ՞ք որ հոս կանչեմ զայն, եթէ գայ, աւելի լաւ, իսկ եթէ մերժէ, բան մը չենք կրնար ընել:

— Քաղաքավարութեան հակառակ պիտի ըլլայ մեր մօտ կանչել օտարուհի մը, մանաւանդ ազնւական օտարուհի մը, որ մեզ չի ճանչնար: Մենք անոր քով երթանք, ըսաւ Չուն-Հիանկ:

Պառաւը շատ գոհ էր, գործը խորամանկութեամբ յաղոցուցած ըլլալուն համար. ուստի հաւանութիւն յայտնեց:

Երկուքը միասին Ի-Թօրէնկի մօտ գացին: Այս վերջինը զարմանք յայտնեց և քաղաքավարօրէն բարեւեց զանոնք:

— Քօանկ-Հօա-Լու կը գտնուէինք, ըսաւ պառաւը, երբ տեսանք որ առանձին կը խաղայիք. ուստի խորհեցանք որ մեզի համար շատ հաճելի պիտի ըլլար ձեր ընկերակցութիւնը:

Ի-Թօրէնկ լուրախութեամբ զեղուն էր: Երեքը

միասին դէպի Քուանկ-Հօա-Լու ուղղեցան: Հոն երիտասարդը ուշադրութեամբ նայեցաւ Չուն-Հիանկի ու խորհեցաւ թէ որքա՛ն գեղեցիկ էր: Նորատի աղջիկն ալ հրաշալիօրէն գեղեցիկ կը գտնէր իր ընկերուհին: Ազնւական դասուն պատկանող աղջիկները իրենց շնորհալի ձեւերով որքա՛ն տարբեր էին ժողովուրդի զաւակ եղող աղջիկներէն:

Երկու երիտասարդները քանի մը բոպէ խօսեցան, ընանկարը դիտելով և ամենէն գեղածիծաղ տեսարանները ցոյց տալով իրարու:

— Ահ, կը ցաւիմ որ աւելի կանուխ չճանչցանք իրար, որպէս զի կարենայինք յաճախապէս միասին, ինչպէս այսօր:

Սակայն պառաւը կը հեռանար տակաւ, գլուխ գլխի ձգելով զանոնք:

Ի-Թօրէնկ իօսքը Չուն-Հիանկի ուղղելով ըսաւ, որ հետաքրքրւած կը թւէր.

— Կ'ուզեմ իմ յօրինած մէկ բանաստեղծութիւնս արտասանել:

«Կեանքը հոսող գետի մը կը նմանի. անա ինչո՛ւ համար ջուրին տեսքը մեղամաղձութիւն կը պատճառէ ինծի, բայց հովէն ծռած ուռններուն ողջօյնը կը մխիթարէ զիս»:

Չուն-Հիանկ տխրեցաւ այդ խօսքերը լսելով ու սապէս պատասխանեց, պոռոյտը շարունակելով.

«Այխարճ գարնան երազ մըն է, ու երիտասարդ կրնանք ըլլալ մէկ անգամ միայն: Շատ տխուր բան է չզւարճանալ, ընաւ դուրս չելլել. քանի որ մէկ անգամ միայն երիտասարդ կրնանք ըլլալ, պէտք է զւարճանանք մեր երիտասարդութեան ատեն:»

Չուն-Հիանկ իր մօտ կանչելով պառաւ կինը, հարցուց .

— Ինչո՞ւ քովս չէք կեցար : Այդքան մի՛ հեռանաք :

— Աւա՛ղ, ծեր եմ, ու ծերերը անօգուտ արարածներ կ'ըլլան :

— Ինչո՞ւ այդպէս կ'ըսէք, յարեց Չուն-Հիանկ :

— Ես ալ ձեր տարիքը ունեցած եմ, բայց հիմա ինքզինքս ծեր ու անօգուտ կըզգամ ձեր խաղերուն ու խօսըրտուքներուն մէջ . ահա ինչո՞ւ հեռացայ ձեր քովէն, պատասխանեց պառաւը հծծագին :

Ի-Թօրէնկ ու Չուն-Հիանկ իրաւացի գտան այդ փաստը, ու մխիթարական խօսքեր ուղղեցին պառաւին : Այն ատեն ծեր կինը հաւատեց թէ երկու երիտասարդներու ընկերակցութենէն հաճոյք կը զգար և թէ առանց դառնութեան խօսած էր իր ծերութեան վրայ :

— Դիպւածով իրարու ծանօթացանք այսօր, ըսաւ Ի-Թօրէնկ, խօսքը ուղղելով Չուն-Հիանկի : Աստուած ուզած է որ իրարու հետ բարեկամանանք :

— Մեր հօգիները իրարու համար ստեղծած է ան :

— Իրաւունք ունիք, մեր հանդիպումը դիպւածական է, պատասխանեց Չուն-Հիանկ :

Բայց նորատի աղջիկը մտախօհ երեւոյթ մը առած էր, խորհելով որ Ի-Թօրէնկ ոչ կնոջ պէս կը խօսէր և ոչ ալ կնոջական ձևեր ունէր . այդ տարօրինակութիւնը զարմանք պատճառեց իրեն և սկսաւ կասկածիլ իրողութեան վրայ :

— Ձեր ծնողքը կ'ապրին, հարցուց Ի-Թօրէնկ :

— Ոչ, հայրս մեռած է ու մօրս հետ կ'ապրիմ : Իսկ դո՞ւք :

— Ես հայր ու մայր ունիմ, յարեց Ի-Թօրէնկ :

— Դուք ինչ աւելի երջանիկ էք : Բայց եթէ շատ ուշ տուն դառնաք, ձեր ծնողքը չպիտի՞ յանդիմանեն ձեզ :

— Այո՛, եթէ յաճախ պատահի, բայց մէկ անգամուան համար հոգ չէ :

— Ծնողքները միշտ կը սաստեն իրենց զաւակները, երբ անոնք ուշ դառնան տուն . հետեւաբար ձենէ բաժնւելու եմ, մօրմէս յանդիմանութիւն չլսելու համար :

Ի-Թօրէնկ, բաժանումի գաղափարէն զժգօհ, թոթովագին ըսաւ .

— Ե՞րբ կրնաք նորէն պտոյտ մը ընել ինծի հետ,

— Յաճախ դուրս չեմ ելլեր . կ'ուզէ՞ք իմ տունս դալ, պատասխանեց Չուն-Հիանկ :

— Սիրայօժար : Բայց մայրերնիդ չպիտի՞ սաստէ :

— Օ՛հ, ո՛չ, ընդհակառակը, շատ երջանիկ պիտի ըլլայ, տեսնելով որ բարեկամուելի մը հետ կ'ուսանիմ ու կը խաղամ :

Չուն-Հիանկ պառաւ կինը կանչելով ըսաւ .

— Ատենը ուշ է, ճամբայ ելլենք, եթէ կը հաճիք :

— Այո՛, ըսաւ պառաւը :

Ի-Թօրէնկ մինչև կամուրջ ընկերացաւ անոնց, ու հոն հրաժեշտ առաւ : Ի-Թօրէնկ տուն դարձաւ, իսկոյն ծնողքին քով գնաց, անոնց հետ ճաշեց ու ըրած պըտոյտը պատմեց : Ծաշէն յետոյ՝ սենեակը քաշւեցաւ, ծառան կանչեց ու ըսաւ անոր .

— Շատ գոհ եմ ձենէ . Չուն-Հիանկի հետ պտտեցայ ու խօսակցեցայ : Պառաւ կինը շատ նեղութիւն քաշեց, պէտք է զրամ տալ անոր :

— Լա՛ւ, պառաւը հոս պիտի կանչեմ, իր վարձատրութիւնը տալու համար:

Ծառան հեռացաւ:

Չուն-Հիանկ ալ տուն դարձին, ջերմագին շնորհակալութիւն յայտնեց պառաւին, շտ նեղւած ըլլալուն համար:

— Նշանակութիւն չունի, ըսաւ ձեր կիներ, Չուն-Հիանկէն բաժնւած ատեն:

Չուն-Հիանկ ձորը քով գնաց ու պատմեց թէ ի՛նչպէս անցուցած էր օրը, աւելցնելով որ ինքզինքը շտ երջանիկ կը զգար՝ մանտարինին աղջկան հանդիպած ըլլալուն համար, որուն հետ ման եկած ու խօսակցած էր:

— Լաւ կրթւած ու խելացի աղջիկ մըն է, որ յաճախ հոս պիտի գայ, ինծի հետ միասին ուսանելու համար:

— Օ՛հ, ի՛նչ բարեբախտութիւն, պատասխանեց մայրը:

Ծառան պառաւ կնոջ մօտ գնաց, Ի-թօրէնկէն բաժնւելուն պէս, ու շնորհակալութիւն յայտնեց, ըսելով թէ տէրը նւէր մը զրկած էր, ի նշան իր մեծ գոհունակութեան: Պառաւը երջանիկ զգաց ինքզինքը՝ ու դրամը առնելով գրպանեց:

Չուն-Հիանկ յոգնած, սենեակը քաշեցաւ ու պառկեցաւ: Քունին մէջ երազ տեսաւ որ վրչապ մը մարմին շուրջը կը փաթթէր: Վախով արթնցաւ:

— Ի՛նչ տարօրինակ երազ է, գոչեց նորատի աղջիկը:

Նորէն պառկեցաւ, բայց քունը չտարաւ, ու գիրք մը առաւ, կարդալու համար: Փիչերը այդպէս անցաւ: Առտուն, մօրը վրայ վազեց, ըսելով.

— Սարսափէս չկրցի քնանալ. երազիս մէջ տեսայ որ վրչապ մը կը փաթթէր մարմինս շուրջը:

— Երէկի պտոյտին ատեն ձեր միտքը ու մարմինը խաղերու և խօսակցութեան ատեն յոգնեցուցած ըլլալնուդ՝ այդ մղձաւանջը ունեցած էք. մտահոգութեան քան չկայ:

Չուն Հիանկ իր սենեակը վերադարձաւ:

Սակայն Ի-թօրէնկ ալ չէր կրցած ոչ կարդալ և ոչ քնանալ, որովհետև միշտ կը խորհէր՝ ծաղկատի աղջկան վրայ: Որոշեց առտուն իսկ նամակ գրել Չուն-Հիանկի, իմաց տալու համար թէ իրբի՞ունը պիտի այցելէր: Պառաւ կինը կանչել տաւ ու անոր յանձնեց նամակը:

Պառաւը առաւ նամակը ու Չուն-Հիանկի տարաւ իսկոյն: Նորատի աղջիկը բացաւ նամակը, կարդաց զայն ուրախ զարմանքով մը, ու փութաց սպայէս պատասխանել.

«Շատ գո՛հ պիտի ըլլամ ձեզ տեսնելով: Քօանկ-Հօա-Լուէն հեռանալնէս ի վեր, ձեր վրայ կը խորհիմ միշտ: Հետեւաբար ձեր նամակը մեծ հաճոյք պատճառեց ինծի: Անհամբերութեամբ կը սպասեմ ձեզի»:

Պառաւը յանձնեց այդ նամակը Ի-թօրէնկի, որ մեծ ուրախութիւն զգաց: Օրը երկար թւեցաւ իրեն: Վերջապէս ճաշի ժամը հասաւ: Ծառը ըրաւ, սենեակը գնաց, նորատի աղջկան պէս հագուեցաւ, տունէն դուրս սպորդեցաւ, գնաց դտաւ պառաւ կինը և անկէ խնդրեց որ Չուն-Հիանկի մօտ առաջնորդէ զինքը:

Այդպէս ալ եղաւ: Ծաղկատի աղջկան տունը հասան քիչ ատենէն: Ի-թօրէնկ պառաւէն խնդրեց որ հեռանայ, ու ինք առանձին ներս մտաւ:

Չուն-Հիանկ փուլթկոտութեամբ ընդունեց ի-թօ-րէնկը, շնորհակալութիւն յայտնելով կարծեցեալ բարեկամուհիին, իր յանձն առած նեղութեան համար: Յետոյ մօրը քով առաջնորդեց և զայն ներկայացուց իբր բարեկամուհի մը, որուն վրայ խօսած էր արդէն: Յետոյ ի-թօրէնկը տարաւ իր սենեակը,

— Ա՛հ, ի՛նչ հիանալի լուսնկայ է, ըսաւ Չուն-Հիանկ: Կ'ուզէ՞ք քանի մը ըսպէ միասին պտոյտ կատարել պարտէզին՝ մէջ:

— Ուրախութեամբ, յարեց ի-թօրէնկ:

Դուրս ելան ու յառաջացան մինչեւ այն տեղը, ուր ի-թօրէնկ տեսած էր Չուն-Հիանկի օրօրւիլը՝ իրենց հանդիպումին առաջին օրը:

— Ա՛հ, կախօրրան մը կայ, գոչեց երիտասարդը, կ'ուզէ՞ք որ օրօրւինք:

Չուն-Հիանկ հաճութեամբ ընդունեց: Երկուքը միասին օրօրեցան, ու ի-թօրէնկ ըսաւ.

— Շատ կը ցաւիմ էրիկ մարդ չըլլալնուդ համար. հակառակ պարագային՝ անհունապէս պիտի սիրէի ձեզ ու իրարու հետ պիտի ամուսնանայինք:

— Ես ալ ձեզի պէս կը խորհիմ, ըսաւ Չուն-Հիանկ, ես ալ պիտի բաղձայի որ էրիկ մարդ ըլլայիք, ձեզի հետ ամուսնանալու համար:

— Օ՛հ, չեմ կրնար հաւատալ ձեր խօսքին, յարեց ի-թօրէնկ:

— Ինչո՞ւ, հարցուց Չուն-Հիանկ:

— Կը կարծեմ որ դուք ալ ինծի պէս մտածած չէք կրնար ըլլալ ու կը խաբէք զիս:

Չուն-Հիանկ սա պատասխանը տուաւ.

— Գիտեմ, գիտեմ, Կոմիսիոնու ըսած է. «Կատ-

կածոտ սիրտ մը միշտ կը կասկածի ուրիշներու վրայ»:
Ահա՛ ինչո՞ւ համար հաւատ չէք ընծայեր իմ խօսքիս»:
Ապահովաբար, դուք էք որ զիս կը խաբէք:

— Ես ալ կ'ընդունիմ որ ձեզ կը խաբեմ, բայց իրա՞ւ ինծի պէս կը մտածէք, յարեց ի-թօրէնկ ծիծաղելով:

— Անտարակոյս, երբէք իրաւունք չունիմ ուրիշներուն վրայ կասկածելու և կը խօսիմ այնպէս ինչպէս կը խորհիմ:

— Բան մը պիտի հարցնեմ ձեզի, քանի որ ճշմարիտ կը խօսիք, յարեց ի-թօրէնկ:

— Ի՞նչ բան:

— Ձեր խօսքին վրայ վստահութիւն ունիմ: Երկուքնիս ալ կ'ընդունինք որ եթէ էրիկ մարդ ըլլայի՛ ինծի հետ պիտի ամուսնանայիք, իսկ եթէ նորատի աղջիկ ըլլայի՛ իրարու քոյր պիտի դառնայինք: Բայց կը փոփաքիմ որ գրի առնուի այդ բանը:

— Սիրայօժար: ըսաւ Չուն-Հիանկ:

— Դադրինք օրօրելէ ու զրի առնենք:

— Լա՛ւ:

Կախօրրանէն վար իջան, ու ի-թօրէնկ գրեց խոստմնագիրը:

— Ստորագրեցէք հիմա, ըսաւ երիտասարդը, աւարտելէ յետոյ զրութիւնը:

Չուն-Հիանկ ստորագրեց: Ի-թօրէնկ գրպանը դըրաւ թուղթը: Այն ատեն ծաղկատի աղջիկը կատակելով ըսաւ.

— Ինչո՞ւ այս ստորագրութիւնը կ'առնէք...

էրիկ մարդ էք դուք:

— Այո՛, պատասխանեց ի-թօրէնկ:

Չուն-Հիանկ զարմանքով գոչեց .

— Չեմ հաւատար ձեր խօսքին . եթէ էրիկ մարդ էք, ինչո՞ւ ուրեմն կնոջական զգեստներ կը կրէք :

— Իրաւունք ունիք . այդ բանը շատ տարօրինակ կը թւի ձեզի . բայց որովհետեւ միշտ ձեր վրայ կը խորհէի՝ ձեզ տեսնելէս ի վեր, ու էրիկ-մարդու զգեստներով չէի կրնար մօտենալ, ստիպեցայ կնոջ զգեստներ հագնիլ :

Չուն-Հիանկ համողած որ պարզ կատակ մըն էր ատ, յարեց .

— Չեմ հաւատար ձեր խօսքին :

— Իրա՞ւ չէք հաւատար : Ի-Թօրէնկն եմ, մանտարինին զաւակը, ու կանացի հագուստներուս տակ էրիկ մարդու զգեստներ կը կրեմ :

— Օհ, կ'աղաչեմ, կատակ մի՛ ընէք . զխէք որ չեմ կրնար հաւատ ընծայել :

— Սակայն շատ լուրջ կը խօսիմ, յարեց Ի-Թօրէնկ : Եթէ կը տարակուսիք, կնոջական զգեստներս պիտի հանեմ, էրիկ մարդու հագուստներովս երեւան գալու համար :

Չուն-Հիանկ ուզեց ծայրայեղութեան տանիլ կատակը ու չփոթութեան մատնել բարեկամուհին :

— Լա՛ւ, կը հաւատամ ձեր խօսքին, ցոյց տւէք էրիկ մարդու զգեստները :

Ի-Թօրէնկ զգեստները հանեց ու երիտասարդի շքեղ արդուզարդով մը երեւան եկաւ :

— Օհ, ըրաւ Չուն-Հիանկ, ահաբեկ ու տխրադէմ :

Ի-Թօրէնկ ջանաց մխիթարել նորատի աղջիկը, ու ձեռքը անոր ուսին վրայ դնելով, ըսաւ .

— Ինչո՞ւ տխրեցաք . միթէ չէ՞ք սիրեր զիս : Ի-

րաւունք ունէի, երբ քիչ մը ուսաջ կ'ըսէի թէ կը խաբէք զիս . ուրեմն լաւ ըրի՛ ձեր խօսքերը ստորազրել տալով :

— Մտքէս չէր անցներ որ դուք երիտասարդ մըն էք, ու ես քրոջ մը պէս ազատօրէն խօսեցայ ձեզի հետ, կատակ ըրի . բայց եթէ լրջօրէն կը խօսիք, այն ատեն մեծ յանցանք մը գործած եմ, ու աւելի գէշը կայ, ստորագրած ալ եմ :

— Այո՛, և եթէ չուզէք պայմանագրութիւնը յարգել, եթէ չսիրէք զիս, տուն պիտի դառնամ և այս թուղթով դատապարտել պիտի տամ ձեզ :

— Բայց ինչո՞ւ դատապարտել, ըսաւ Չուն Հիանկ :

— Որովհետեւ զիս իբր ամուսին ընդունելու մասին զրաւոր խոստում ունիք, ու պարտաւոր էք ձեր ստորագրութիւնը յարգել :

— Պարզապէս կատակի համար ստորագրեցի . եթէ գիտնայի որ լնդիբը լուրջ էր, անշուշտ չպիտի ստորագրէի :

Ի-Թօրէնկ փորձեց համոզել ծաղկատի աղջիկը :

— Մարդ մէկ անգամ միայն երիտասարդ կ'ըլլայ . ուրեմն ինչո՞ւ չօգտուինք այդ բանէն ու գողտր սէրով մը չպաշտենք զիրար :

Չուն-Հիանկ երկար ատեն մտասոյզ մնաց, ու խորհեցաւ թէ չէր կրնար խօսքը ետ առնել, քանի որ ստորագրած էր :

— Լա՛ւ, կ'ընչունիմ դաշնագիրը, բայց անոր մէջ պիտի աւելցնենք որ ամուսնանալնէս յետոյ չպիտի բաժնւինք երբէք, ըսաւ Չուն-Հիանկ :

— Ամուսնանալնէս յետոյ՝ չպիտի բաժնւինք երբէք, կրկնեց Ի-Թօրէնկ, Ատոր համար դաշինք դնելու պէտք չկայ :

— Եթէ աղնւական աղջիկ մը ըսայի, ո եւ է պայմանագրութիւն չպիտի ուղէի ձենէ Պատշաճութիւնը կը պահանջէ որ այդպիսի նախազգշութիւն մը ձեռք առնեմ, քանի որ ժողովրդական և աղնւական դասերուն միջեւ ամուսնութիւններ չեն կ'ըւիր: Եթէ կը մերժէք, թուղթը ինծի վերադարձուցէք:

— Ի՛նչ, կը կասկածի՞ք իմ վրաս, հարցուց Ի-Թօրէնկ:

— Շատ կը կասկածիմ ձեր վրայ, յարեց նորատի աղջիկը: Արդէն իսկ յանցանք մը գործել տւիք ինծի, խաբելով զիս. հետեւաբար չեմ կրնար ձեր վրայ վըստահութիւն ունենալ:

— Լա՛ւ, ձեր բոլոր պահանջներուն գոհացում պիտի տամ:

Ի-Թօրէնկ, չափազանց գոհ, երկրորդ յանձնառագիրը պատրաստեց, ստորագրեց և ծաղկատի աղջկան յանձնեց: Չուն-Հիանկ առաւ թուղթը, ու ինք ալ կատակեց, ցոյց տալով յանձնառագիրը:

— Չգուշացէ՛ք հիմա. եթէ երբէք լքէք զիս, ձեր հոր դիմում պիտի ընեմ, դատապարտել տալու համար ձեզ:

— Ի՛նչ դժբախտութիւն, ըսաւ Ի-Թօրէնկ հեզնօրէն, Չուն-Հիանկի վիզը փաթթելով և կուրծքին վրայ սեղմելով զայն: Երբէք չպիտի բաժնուիմ ձեռքէ հաւատացէ՛ք խօսքիս:

— Ատենը ուչ է, տուն դառնա՛նք, ըսաւ Չուն-Հիանկ:

Ու երկուքը միասին տուն դարձան, իրարու փառած մեղծօրէն. զիրար կը համբուրէին, գոգոտ խօսքեր փոխանակելով: Չուն-Հիանկ կը կամօթէր երիտասարդին այտը, ինչպէս կ'ընեն աղոց:

— Օ՛հ, չարածձի, ի՛նչպէս խաբեցիր զիս, գոչեց Չուն-Հիանկ հիացիկ շեշտով մը:

Երկուքը միասին Չուն-Հիանկի սենեակը մտան: Ի-Թօրէնկ ծաղկատի աղջկան զգեստները հանեց, ու ինք ալ հանեցաւ. յետոյ անկողին մտան և գիշերը սիրելով անցուցին, ինչպէս սագերու(*) զոյգերը՝ լիճերուն վրայ:

— Ինէ չպիտի բաժնուիք, այնպէս չէ՞, եթէ օչ թուղթը մէջտեղ կը հանեմ, ըսաւ Չուն-Հիանկ, իր սիրահարին քով սեղմած ուժգին:

— Այդպէս մի խօսի՞ք. երբէք չպիտի բաժնուիմ ձեռքէ, և եթէ ինէ առաջ մեռնիք, ես ալ ձեզի պիտի հետեւիմ ընդհուպ, իր էգէն զրկւող արու սագի մը պէս:

Ու սիրեցին զիրար բօլորանէր: Չուն-Հիանկ խորհրդապաշտ ոճով մը կ'ըսէր Ի-Թօրէնկի.

«Գարնան ծովը կը քնանայ հանդարտիկ, բայց մակընթացութիւնը շուտով պիտի քշէ տանի նաւուն կայմը»:

Ի-Թօրէնկ նորատի աղջկան նայեցաւ, որ խակ կեռասի մը պէս կասկարմիր դարձած էր, ու հիացած, սա պատասխանը տւաւ.

«Կը սիրեմ լերան կարմիր ծաղիկը: Կ'ուզեմ երկար ատեն վայելել զայն, ու դաշտ իջնել կարելի եղածին չափ ուչ»:

Գիշերը անցաւ, ու առտու եղաւ...: Անկողնէն

(*) Քօրէայի մէջ սագերը կը խորհրդանշեն ամուսնութիւնը: Սագերու զոյգերը կը գուրգուրան իրարու վրայ: Ամուսնական արարողութեան ատեն սագերու զոյգ մը կը դնեն սեղանին վրայ, երկու մանրու միջեւ, խունկի ծովտով շրջապատուած: Աղօթքները կ'արտասանին այդ սագին շուրջը:

ելան: Չուն-Հիանկ խորհուրդ տաւ ի-Թօրէնկի՝ տուն վերադառնալ: Երիտասարդը հարցուց թէ ինչո՞ւ այդքան կ'աճապարէր: Չուն-Հիանկ պատասխանեց թէ չէր աճապարեր, այլ մանտարինէն վախնալուն համար խորհուրդ կուտար սիրահարին՝ տուն դառնալ:

— Եթէ ձեր հայրը իմանայ մեր սէրը, չպիտի կրնաք դուրս ելլել, ու ես դժբախտ պիտի ըլլամ:

— Հայրս ալ երիտասարդ եղած է, ինչո՞ւ պիտի յանդիմանէ, ըսաւ ի-Թօրէնկ ծիծաղելով:

— Եթէ զիս մտիկ չընէք, հաւանական է որ դժբախտութիւն մը գայ գլխիս, ըսաւ նորատի աղջիկը լրջախոնութեամբ:

— Օհ, ի՞նչ կ'ըսէք, ի՞նչ դժբախտութեան վրայ կը խօսիք, պատասխանեց ի-Թօրէնկ:

— Կը կրկնեմ թէ ձեր հայրը երբէք չպիտի թոյլատրէ որ գիշերը հոս անցընէք, իմ քովս, ու եթէ արգիլէ այդ բանը, շատ պիտի տխրիմ, յայտարարեց Չուն-Հիանկ:

— Ճիշդ է, աւելի լաւ կ'ըլլայ որ տուն դառնամ իսկոյն:

Ի-Թօրէնկ իսկոյն տուն դարձաւ ու ծնողքին այցելեց: Յետոյ իր սենեակը քաշեցաւ, գիրք մը առաւ ու փորձեց կարդալ. բայց Չուն-Հիանկի յիշատակը, անոր ազդած հրճւանքը ու հաճոյքէն կարմրած սիրուն դէմքը կը պտուտքէին իր աչքերուն առջեւ ու չէր կրնար կարդալ գիրքը: Անհամբերութեամբ սպասեց որ իրիկուն ըլլայ, մաղթելով որ մութը կոխէ: Վերջապէս գիշերը վրայ հասաւ, ու իր սիրունիին մօտ գնաց:

Չուն-Հիանկ առանձին մնալուն պէս, մինչև իրիկուն ընթերցումով զբաղած էր: Յետոյ սկսած էր

Ի-Թօրէնկի վրայ խորհիլ, ու պարտէզը պտտած պահուն մեծ տխրութեամբ մը համակւած էր:

— Շատ երջանիկ եմ՝ ի-Թօրէնկի հետ ամուսնացած ըլլալուս համար. բայց եթէ երբէք ծննդավայրը վերադառնայ, այն ատեն պիտի լքէ զիս:

Այդ մելամաղձիկ խորհրդածութիւններու պահուններս մտաւ ի-Թօրէնկ: Նորատի աղջիկը սիրահարին վրայ վազեց: Երկու սիրահարները զիրար ողջունեցին ու մեղմօրէն գգւեցին: Ի-Թօրէնկ սիրեցեալին դէմքը գգւելով նշմարեց որ տխուր էր ան: Խորհեցաւ թէ մօրը կողմէ յանդիմանութիւն լսած էր:

— Ինչո՞ւ մելամաղձոտ էք, հարցուց ի-Թօրէնկ սիրալիբ շեշտով: Սրդեօք կը զղջա՞ք ինծի հետ ամուսնացած ըլլալնուդ համար և կամ թէ ձեր մօր կողմէ յանդիմանութիւն կրած էք:

— Ոչ, ատանկ խօսքեր մի՛ ընէք բնաւ, ըսաւ Չուն-Հիանկ:

— Ուրեմն ինչո՞ւ տխուր էք, հարցուց ի-Թօրէնկ: Երբ ձեզ կը տեսնեմ, սիրտս ձիւնի պէս կը հալի ջերմութեան տակ: Ձեր բոլոր վիշտերը յայտնեցէք ինծի:

— Ոչ, բարեկամ, ձեր երեւակայած պատճառներուն համար չէ որ տխրութեամբ համակւած եմ: Միայն կը խորհիմ որ երբ ձեր ծննդավայրը դառնաք, զիս պիտի լքէք, ու ամէնէն դժբախտ կի՞նը պիտի ըլլամ: Ի-Թօրէնկ մխրթարական խօսքեր ըրաւ.

— Սիրելիս, մի՛ ընէք այդ խօսքը: Պայմանագրութիւն մը կնքեցինք որ պիտի տեսէ այնքան որքան քարը: Հետեւարար, մտքերնիդ մի՛ չարչարէք այդ խնդրով:

— Ձեր սրտին համաձայն կը խօսիք, բայց ձեր

հայրը և մայրը չեն կրնար միևնոյն զգացումները ունենալ, կարծեմ թէ դժւարութիւն պիտի քաշէք՝ հետեւինիդ ձեր ծննդավայրը տանելու համար զիս :

— Ինչո՞ւ, հարցուց Ի-Թօրէնկ :

— Որովհետեւ ժողովուրդի պարզ աղջիկ մըն եմ, իսկ դուք՝ ազնւական :

— Ի՞նչ փոյթ, մեր սրտերը չպիտի փոխւին երբէք, ու միշտ անբաժան պիտի մնանք իրարմէ :

Ու ձեռքը ՉուՆ-Հիանկի ուսին վրայ դնելով ըսաւ .

— Կ'աղաչեմ, ատոր վրայ մի՛ խորհիք բնաւ :

Երկուքն ալ սփոփւած, ՉուՆ-Հիանկի սենեակը գացին, ու նախորդ գիշերւան պէս, սիրեցին զիրար : Բայց շատ չանցած, Ի-Թօրէնկ ըսաւ .

— Պէտք է տուն դառնամ :

— Ինչո՞ւ այդքան կ'աճապարէք, ինէ բաժնւելու համար, յարեց ՉուՆ-Հիանկ մտահոգ :

— Օ՛հ, չեմ աճապարեր, ընդհակառակը :

— Բայց այո՛, պատասխանեց ՉուՆ-Հիանկ : Անցած գիշեր մաքերնուդ չէր անցներ ինէ բաժնւել :

— Որովհետեւ այս ժամուս տակաւին չեն պառկած հայրս ու մայրս : Կ'ուզեմ տուն երթալ, ծնողքիս գիշեր բարի մաղթել ու հոս վերադառնալ :

— Լա՛ւ, բայց նախընտրելի է որ տունը մնաք ու վաղը միայն վերադառնաք հոս :

— Օ՛հ, որքան խորամանկ էք : Բիչ առաջ զիս կը մեղադրէիք մեկնելու համար, իսկ հիմա դուք էք որ կը ճամբէք :

— Օ՛հ, ո՛չ, ձեզ չեմ ճամբեր, միայն թէ գիշերը ուշ առեն եթէ դառնաք, լերան ցուրտ օդէն կրնաք

մտիլ ու հիւանդանալ, ինչ որ մեծ տխրութիւն պիտի պատճառէ ինձի : Հետեւաբար վաղւան յետաձգելու է մեր հրճւանքը :

— Որքա՛ն ազնիւ էք, ըսաւ Ի-Թօրէնկ :

Ու մեկնեցաւ սիրուհիին փափաքին համաձայն :

Տուն դառնալուն պէս, ծնողքին մօտ գնաց, որոնք հրամայեցին կանուխ պառկել, Բայց Ի-Թօրէնկ սենեակին մէջ սկսաւ մտածել ՉուՆ-Հիանկի վրայ, որու մասին մտահոգութիւն կը զգար : Քունը չտարաւ ու սկսաւ մէկ կողմէն միւսը դառնալ շարունակ : Չկարենալով դիմանալ, սիրուհիին տունը փութաց :

ՉուՆ-Հիանկ առանձին մնալուն, անկողին մտած էր, երբ յանկարծ լսեց Ի-Թօրէնկի ձայնը . նորատի աղջիկը իր սիրահարին քաջութեան ու տարփանքին վրայ զմայլած, շուտ մը բացաւ դուռը և ներս մըտցուց զայն :

— Ինչո՞ւ վերադարձաք, ըսաւ ՉուՆ-Հիանկ յանդիմանական շեշտով մը : Ձեզի բսի որ վաղը այցելէք, աւ դուք ալ հաւանեցաք : Ուրեմն ի՞նչպէս վստահութիւն ունենամ ձեր խօսքին վրայ, եթէ այսպէս չյարգէք ձեր յանձնառութիւնները : Ապագայի մասին իմ բոլոր կասկածներս կ'արթնցնէք դարձեալ :

— Ներողութի՛ւն, բարեկամուհիս, կը խոստովանիմ յանցանքս, բայց անկողնին մէջ առանձին մնացած, միշտ աչքերուս առջեւ կը տեսնէի ձեզ ու չէի կրնար քնանալ : Ահա ինչո՛ւ համար վերադարձայ :

— Շնորհապարտ եմ որ իմ վրաս կը խորհիք, սակայն ամէն օր եթէ այսպէս ընէք, այն ատեն չպիտի կրնաք ուտուով պարապիլ, ձեր մարմինը պիտի տուժէ, ատոր համար է որ կը նեղանամ :

— Շատ ճիշդ է. բայց այս գիշեր ալ ընդունեցէք զիս, ըսաւ Ի.Թօրէնի:

— Անկարելի է, գոչեց մանկամարդ աղջիկը յամառօրէն: Չեմ կրնար թոյլատրել որ ձեր պայմաններուն մէջ թերանաք: Ուրեմն վաղը կը տեսնուինք:

— Որքան չար էք, պատասխանեց:

— Բնաւ չար չեմ: Մտիկ ըրէք: Միշտ մեր սիրոյն վրայ խորհելով ուսում չպիտի աւնէք, բան չպիտի սորվիք ու ժողովուրդը դժբախտութեան պիտի մատնէք: Ձեր ծնողքը պիտի տխրին, և աւելին կայ: ձեր յաճախակի այցելութիւնները պիտի սկարացնեն ձեր մարմինը: Ուստի նախընտրելի է որ ձեզի չչնորհեմ այն ինչ որ կը խնդրէք ինէ:

Ի.Թօրէնի աղերսական շեշտով մը պնդեց.

— Այս գիշեր միայն. կը խոստանամ վաղընէ իսկ աշխատանքի սկսիլ:

— Ոչ, ըսաւ Չուն-Հիանի անդրդուելի շեշտով մը:

— Օ՛հ, չա՛ր աղջիկ:

— Ինչո՞ւ չար կը կոչէք զիս, քանի որ չար չեմ:

— Այո՛, չար էք, որովհետեւ այս գիշեր եթէ չընդունիք զիս, վաղը վիշտես պիտի հիւանդամ: Հետեւաբար ձեր անգթութիւնը անօգուտ է:

Չուն-Հիանի մտախոհ ու տխուր դէմք մը առաւ խորհելով որ սիրահարը կրնար հիւանդանալ իր պատճառով:

«Այնքան կը սիրէ զիս որ չեմ կրնար ծանր տառապանքի մը մատնել զայն, ըսաւ նորատի աղջիկը մտովի»:

Ու խօսքը սիրահարին ուղղելով յարեց.

— Երգում ըրէք որ եթէ այս գիշեր ձեզի նւի-

րեմ, վաղընէ իսկ աշխատելու խոստումնիդ անփոփոխ կերպով պիտի կատարէք:

— Կ'երդնում որ խոստումս պիտի յարգեմ:

Ի.Թօրէնի մեղմօրէն գգուեց մանկամարդ աղջկան դէմքը ու համբուրեց զայն, ըսելով թէ շատ կը սիրէր ու հմայւած էր:

— Բայց կ'աղաչեմ, չափաւոր եղէք, ուրիշ օրեր յաճախ մի՛ այցելէք ինձի ու աշխատեցէք:

Երիտասարդը մեծ ուրախութեամբ խոստացաւ սիրայօժար աշխատիլ: Յետոյ անկողին մտաւ: Գիշերը անցաւ: Այգուն ելան անկողնէն: Ի.Թօրէնի տուն դարձաւ ծնողքին մօտ գնաց յետոյ իր սենեակը երթալով գիրքերը ձեռք առաւ, ու Չուն-Հիանի փափագին համաձայն, սկսաւ եռանդագին ուսանիլ: Երկու օրեր անցան,

Երրորդ օրը, ծառան նամակ մը բերաւ Ի.Թօրէնի: Այս վերջինը յուզահատութեան մատնեցաւ, այդ նամակը կարդալուն պէս. նամակը իմաց կուտար թէ հայրը մեծ պաշտօնի մը կրչւած էր թագաւորին մօտ:

— Միսո՞ս, ի՞նչ ընելու է հիմա, կը մրմնջէր երիտասարդը:

Այդ պահուն հայրը իր մօտ կանչել տւաւ զաւակը ու ըսաւ.

— Դուք առաջ պիտի մեկնիք ձեր մօրը հետ:

— Ինչո՞ւ ամենքս միասին չենք մեկնիր, թողթովեց Ի.Թօրէնի:

— Որպէս զի դործերուն իրազեկ ընեմ նոր մանտարինը. հետեւաբար անկարելի է որ միասին ձամբայ ելլենք:

— Ուրեմն պիտի մեկնիմ, ըսաւ Ի.Թօրէնի հլուօրէն:

Ու մօրը մօտ գնաց և հարցուց:

— Հայրս կը փափաքի որ իրմէ առաջ ճամբայ ելլենք. ձեր գործին կուգա՞յ:

— Անշուշտ, ձեր հօրը ուզածը պիտի ընեմ:

Ի-Թօրէնկ փուլթաց պայուսակները պատրաստել, ուր դիզեց նախասիրած առարկաները, յետոյ սենեակ վերադարձաւ, ու սիրտը փղձկելով սկսաւ լալ, յուսահատութեան մատնեւած:

— Ի՞նչ ընեմ հիմա: Եթէ առաջուրնէ մեկնիմ, շատ դժուարութիւն պիտի քաշեմ, Չուսն-Հիանկը միասին տանելու համար:

Ուստի գիշերանց սիրուհիին տունը գնաց. ճամբան արտասուելով: Սակայն փորձեց աչքերը սրբել, սիրուհիին տունը չհասած, ու ջանաց դէմքին արտայայտութիւնը փոխել: Ի-Թօրէնկ խանդաղատօրէն համբուրեց մանկամարդ աղջիկը:

— Շատոնց է որ ձեզ տեսած չեմ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը:

Ի-Թօրէնկ, տխրութեան մատնեւած, չպատասխանեց: Չուսն-Հիանկ ըսաւ թէ հաւանաբար Ի-Թօրէնկի հայրը իրենց տարփանքը իմացած ու սաստած էր զաւակը. ատոր համար սիրահարը իրեն չէր այցելած վերջին օրերը:

Ի-Թօրէնկ լալադին պատասխանեց.

— Ոչ, սիրուհիս, ատ չէ պատճառը: Ծննդավայրս պիտի դառնամ:

Չուսն-Հիանկ այդ լուրը առնելուն պէս, թեւեւ ըր վար ինկան ու կուրծքը կքեցաւ:

— Ի՞նչ կ'ըսէք, գոչեց մանկամարդ աղջիկը: Մեր տէրը իմացած ըլլալուն համար է որ հայրերնիդ ծնընդավայր կը ղրկէ ձեզ:

— Օհ, ո՛չ, հայրս թագաւորին մօտ պաշտօնի կոչուած է: Հետեւաբար ստիպուած եմ մեկնելու, ըսաւ Ի-Թօրէնկ:

Երիտասարդը կ'արտասուէր այդ խօսքը ըրած ատեն: Չուսն-Հիանկ մխիթարեց սիրահարը, ու խորհելով թէ անոր համար դժուար պիտի ըլլար միասին տանիլ զինքը, յարեց:

— Մի արտասուէք: Եթէ ինչ առաջ մեկնիք, այն ատեն պիտի սպասեմ ձեզ որ կարենաք հօս գալ ու զիս գտնել:

— Իրաւունք ունիք, բայց չեմ կրնար հանդուրժել որ մէկ ժամ, մէկ քառօրդ իսկ հոս առանձին մընաք իմ հեռանալէս յետոյ. շատ ցաւ պիտի զգամ ձեր բացակայութենէն, ինչ որ ուժեղէս վեր բան մըն է:

Չուսն-Հիանկ երկու թեւերով փաթթուեցաւ երիտասարդին վիզը, ու խիստ քաղցր — թէև քիչ մը հեգնական — զգուանքով այտը դրաւ անոր այտին վրայ:

— Պիտի մեկնիք, բայց ե՛րբ պիտի դառնաք, զիս գտնելու համար:

Ու պատին վրայ նկար մը ցոյց տալով, ուր արագիւ մը նկարուած էր, մանկամարդ աղջիկը ըսաւ.

— Երբ սա թռչունը երգէ ու թռչի, երբ լեռը դաշտագետինի փոխւի, այն ատեն պիտի վերադառնաք, այնպէս չէ՞: Երբ ծովը ցամաքին տեղ անցնի և ծովուն տեղը դրաւէ ցամաքը, այն ատեն պիտի վերադառնաք, զիս փնտռելու համար, այնպէս չէ՞: Լաւ կ'ըլլայ որ նախ զիս սպաննէք ու յետոյ մեկնիք. բայց անկարելի է որ հոս առանձին ձգէք զիս:

— Ի՞նչպէս ընեմ, ըսաւ Ի-Թօրէնկ:

Այդ խօսակցութեան պահուն ծառան ներս մտաւ ու մեկուսի ըսաւ Ի-Թօրէնկի.

— Հայրերնիդ հիմա կ'ուզէ ձեզ. շուտ գացէ՛ք: Ի-Թօրէնկ մեկնեցաւ, մանկամարդ աղջկան ուղղելով սա խօսքը.

— Յտեսութիւն. քիչ մը յետոյ կուգամ: Մառային հետ տուն դարձաւ ու հօրը քով գնաց:

— Ինչո՞ւ չէք մեկնած տակաւին: Պէտք է անմիջապէս ճամբայ ելլել, ըսաւ հայրը:

— Այո՛, հայր իմ, հիմա պիտի մեկնիմ:

Հօրմէն հրաժեշտ առնելով Ի-Թօրէնկ մօրը վրայ վազեց ու ըսաւ.

— Դուք ինչ առաջ ճամբայ ելէք, ու ես ալ ձեզի կը միանամ ընդհուպ: Հոս քանի մը բարեկամներ ունիմ, որոնցմէ հրաժեշտ պիտի առնեմ:

— Լա՛ւ, ըսաւ մայրը, գացէք ձեր բարեկամները տեսէք ու շուտ մը վերադարձէք:

— Այո՛, մայրիկ շուտ կը վերադառնամ,

Մայրը մեկնելէն յետոյ՝ Ի-Թօրէնկ սիրուհիին տունը գնաց:

— Այս րոպէիս կը մեկնի՛մ, կը մեկնի՛մ, կը մեկնի՛մ: Հոս պիտի ձգեմ քեզ, Ի՛նչպէս ընեմ:

— Հիմա՛ կը մեկնիք, գոչեց Չուն-Հիանկ խելայեզ: Որքան դժբախտ պիտի ըլլամ:

Մանկամարդ աղջիկը Ի-Թօրէնկի ընկերացաւ(*) մինչեւ այն կամուրջը, ուր կը գտնուէր Քուանկ-Հօա-Լու: Ի-Թօրէնկ ձեռքին մէջ կը սեղմէր սիրուհիին ձեռքը, չկարենալով զայն ձգել: Միևնոյն ատեն կ'արտասուէր ան:

— Օ՛ն, մեկնելու ատենը եկած է. մայրերնիդ ձեզի կըսոյցատէ:

(*) Քորեական սովորուածան համաձայն, ճամբորդին կ'ընկերանան մինչև բաւական հեռուն:

Ի-Թօրէնկ, նեղանալով գոչեց.

— Եթէ իմ տեղս ըլլայիք, ի՞նչ պիտի ընէիք մի-թէ: Բոլորովին առանձին հոս պիտի՞ ձգէիք Չուն-Հիանկը ու առանց վարանելու պիտի՞ մեկնէիք:

— Եթէ ձեր տեղը ըլլայի, այդպէս չպիտի արտասուէի, պատասխանեց ծառան: Այդքան չպիտի հեծեծէիք, եթէ երբէք ձեր ծնողքը մեռած ըլլային:

— Անդդամ, գոչեց Ի-Թօրէնկ զայրացած:

— Ի՛նչ, կը նախատէ՛ք զիս. հիմա պիտի երթամ ամէն ինչ պիտի պատմեմ ձեր մօրը:

Սնդհ Ի-Թօրէնկ հանդարտեցուց ծառան ու պաշտեցաւ անոր, որպէս զի ատանկ բան մը չընէ:

— Իրարմէ պիտի բաժնուինք արդէն, ինչո՞ւ այդ գէշութիւնը կ'ընէք ինձի, ըսաւ երիտասարդը:

— Եթէ երբէք ինձի հետ ճամբայ ելլէք անմիջապէս, բան մը չպիտի ըսեմ, պատասխանեց ծառան: Չուն-Հիանկ դիտել տուաւ աղջկան:

— Անկարելի է որ աւելի հեռուն ընկերանամ ձեզի. հոս իրարմէ բաժնուելու ենք:

Ու Չերմազին համբոյրներէ և զգուանքներէ յետոյ յարեց.

— Բարեկամ, շատ մի՛ չարչարիք ինձի համար. բայց լաւ ուսում առէք, որպէս զի օրին մէկը մանտարին ըլլաք Նամ-Հիօնկի մէջ ու կարենաք ինձի հետ ամուսնանալ:

— Այո՛, շատ պիտի աշխատիմ, ձեր վրայ խորհելով ու յաջողութեամբ պիտի անցընեմ քննութիւններս, ձեզի տիրանալու համար:

— Կը տարակուսըմ ձեզ խօսքին վրայ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը: Զեք ձենդ ամառը դառնալէ առաջ պէս,

ուրիշ նորատի աղջիկ մը պիտի սիրէք ու պիտի մոռնաք զիս :

— Ի՞նչ համարձակութեամբ այդպիսի խօսք մը կ'ուղղէք ինծի, ըսաւ Ի. Թօրէնկ: Ուրեմն կը խորհիք ուրիշ սիրահար մը ձեռք անցնել :

Իարձեալ ողջագուրեցան երկու սիրահարները: Չուն-Հիանկ բարի ճամբորդութիւն ու արիութիւն մաղթեց իր սիրեցեալին :

— Մի՛ յուսահատիք: Կարելի եղածին չափ շուտ պիտի վերադառնամ, ձեզ տանելու համար, ըսաւ Ի. Թօրէնկ :

Իրենց մատանիները փոխանակեցին ու Ի. Թօրէնկ հեռացաւ :

Մանկամարդ աղջիկը կամուրջին եղերքը կ'ըթած, աչքերով կը հետեւէր իր սիրահարին, ու կ'արտատէր: Ի. Թօրէնկ ետին կը դառնար շարունակ: Չուն-Հիանկ թաշկինակը կ'երերցնէր: Երիտասարդն ալ նոյն բանը ըրաւ: Լերան դարձած տեղը հասնելուն պէս, վերջին անգամ մըն ալ կանգ առաւ. սիրային նշաններ ընելով չէր յագենար :

Ծառան շատ նեղացած, կը ստիպէր Ի. Թօրէնկը որպէս զի ճամբան շարունակէ: Ի. Թօրէնկ կ'աղաչէր որ քիչ մըն ալ սպասէ: Ծառան սկսաւ քրթմնջել, տեսնելով որ Չուն-Հիանկ իր թաշկինակը կը շարժէր անընդհատ :

Ի վերջոյ ա՛լ չդիմացաւ ու Ի. Թօրէնկի թեւէն բռնելով դէպի բլրակին ետեւը քաշեց, ուրկէ կարելի չէր տեսնել մանկամարդ աղջիկը :

— Աւա՛ղ, սիրահարս մեկնեցաւ, ալ ես չեմ տեսներ զայն, գոչեց Չուն-Հիանկ: Ա՛հ, անիծեալ լեռ, որ

պաշտելիս կը սքօղէ ինէ. եթէ դար մըն ալ ապրիմ, դարձեալ քէն պիտի պահեմ այս լերան դէմ:

Չուն-Հիանկ տուն դարձաւ, և ի նշան սուգի, անտուկի մը մէջ դիզեց իր գեղեցիկ զգեստները, անուշահոտութիւնները, գոհարեղէնները, ու հին զգեստները հագաւ :

Մինչ ծառան կը բաժնւէր Ի. Թօրէնկէ, այս վերջինը ըսաւ .

— Սա դրամը առէք և ձեզի համար վար դրէք. իսկ սա գումարն ալ Չուն-Հիանկի յանձնեցէք:

Ծառան քաղաք դարձաւ ու Չուն-Հիանկի տունը երթալով դրամը յանձնեց :

Նամ-Հիօնկի նոր մանտարինը ընդհուպ իւ պաշտօնատեղին ժամանեց: Իսկոյն ծառան իր մօտ կանչելով ըսաւ .

— Յոյց տւէք ինծի այս քաղաքին մէջ բնակող նորատի աղջիկ մը, որ Չուն-Հիանկ կը կոչւի :

— Լաւ, տէր,

— Հոս բերել տւէք այդ աղջիկը :

— Դժուար է այդ բանը, որովհետեւ նորատի աղջիկը ամուսնացած է նախորդ մանտարանի զաւկին՝ Ի. Թօրէնկի հետ :

Մանտարինը չափազանց բարկացաւ այդ լուրին վրայ :

— Մի՛ ըսէք այդ բանը, ու հոս կանչեցէք անմիջապէս :

Ծառան խոնարհութիւն մը ընելով փութաց կատարել իրեն յանձնուած պաշտօնը: Չուն-Հիանկ տունն էր: Ծառան ուզեց տեսնել զայն :

— Ինչո՞ւ զիս կ'ուղղէք, հարցուց Չուն-Հիանկ երեւան զալով :

— Նոր մանտարինը ձեզ տեսնել կ'ուզէ: Շո՛ւտ եկէք, ըսաւ ծառան:

Կարելի չէր այդ հրամանին անսաստել. ուստի ծառային ընկերացաւ: Նոր մանտարինը ուշադրութեամբ դիտեց մանկամարդուհին:

« Հիանալի աղջիկ մըն է, հակառակ իր ողորմելի զգեստներուն, խորհեցաւ մանտարինը »:

— Մայրաքաղաքին, Սէուլի մէջ ձեր վրայ շատ կը խօսին, ու հիմա կը հասկնամ պատճառը, այսքան գեղեցիկ տեսնելով ձեզ: Կ'ուզէ՞ք ինծի հետ ամուսնանալ:

Չուն-Հիանկ չպատասխանեց: Մանտարինը պնդեց.

— Ինչո՞ւ չէք պատասխաներ, ըսաւ մանտարինը: Երկու-երեք անգամ այդ հարցումը ըրաւ մանտարինը, բայց Չուն-Հիանկ դարձեալ չպատասխանեց. Այն ատեն զայրացած, յարեց.

— Ինչո՞ւ չէք պատասխաներ:

— Ի-Թօրէնկի հետ ամուսնացած եմ, պատասխանեց մանկամարդ աղջիկը ի վերջոյ: Ատոր համար է որ չէի պատասխաներ: Քորէայի թագաւորը ձեզ Նամ-Հիոնկ զրկած է, որպէս զի ժողովրդեան պետքերուն գոհացում տաք: Աշխատութիւնը չէ որ կը պակօր ձեզի: Եթէ երբէք թագաւորը ձեզ հոս ուղարկած է, միմիայն ինծի հետ ամուսնանալու համար, պիտի հնազանդիմ այդ հրամանին. հակառակ պարագային՝ լաւագոյն բան մը ըրած պիտի ըլլայիք, ձեր պաշտօնը կատարելով և երկրին օրէնքները արդարութեամբ գործադրելով:

Մանտարինը անսասան զայրոյթ մը զգաց: Բը ծառաները կ'անշիջ ու հրասայց որ Չուն-Հիանկը

բանտ տանին: Մանկամարդ աղջիկը ըսաւ.

— Ինչո՞ւ կը բանտարկէք զիս: Ո և է յանցանք չեմ գործած երբէք: Ամուսնացած կին մը պէտք է հաւատարիմ մնայ իր էրկան: Եթէ երբէք Քորէայի թագաւորին գահը ուրիշ մը յափշտակէր, պիտի՞ դաւաճանէիք անոր դէմ, նոր վեհապետին ծառայելու համար:

Այս անգամ մանտարինը տեղէն վեր ցատկեց կատրած:

— Բանտ տարէ՛ք, իսկոյն բանտ տարէ՛ք, հրամայեց մանտարինը:

Մառանները մանկամարդ աղջկան վրայ վաղեցին ու բանտ տարին զայն: Չուն-Հիանկ երկար օրեր մնաց բանտը, խոր տխրութեան մը մատնւած, առանց ո և է սնունդ առնելու: Ի-Թօրէնկի վրայ կը խորհէր միշտ:

Սակայն Ի-Թօրէնկ մայրաքաղաք հասած էր: Չափազանց կ'աշխատէր, այն յոյսով թէ չուտ պիտի անցընէր քննութիւնները, երթալ գտնելու համար իր սիրեցեալ Չուն-Հիանկը:

Վերջապէս, օրին սէկը, Ի-Թօրէնկ իմացաւ որ Քորէայի թագաւորը քննութիւններու թւականը որոշած էր հետեւեալ օրը: Ի-Թօրէնկ փայլուն քննութիւն մը անցուց, առաջին հանդիսանալով: Թագաւորը, որ շատ կը սիրէր Ի-Թօրէնկը, շնորհաւորութիւնները յայտնելէ յետոյ սա հարցումը ըրաւ.

— Ի՞նչ կ'ուզէք ինէ: Ձեր ուզածը պիտի ընեմ: Կը փափաղի՞ք մանտարին, կառավարիչ ըլլալ:

— Կը փափաքիմ արքայական նւիրակ(*) ըլլալ, ըսաւ Ի-Թօրէնկ:

(*) Արքայական նւիրակը լիազօր իշխանութիւն ունի: Արքայական կնիքը բովն է: Գաղտնապէս կը հսկէ մանտարիններու վարչութեան վրայ և կը պատժէ ցանոնք, երբ յանցաւոր դատէ:

Թագաւորը Ի-Թօրէնկի տւաւ իր կնիքը և պաշտօնին յատուկ զգեստները: Երիտասարդը ճամբայ ելաւ, իր ծնողքէն հրաժեշտ առնելէ յետոյ: Ծառաներուն հրամայեց ծպտիլ մուրացկաններու պէս, և ինք ալ այնպէս ծպտեցաւ: Ի-Թօրէնկ երկրին մէջ պտտեցաւ, ամէն կողմ ժողովուրդը հարցաքննելով, ո՞նոր պէտքերը հասկնալու և մանտարիններու վարչութիւնը հակակշռելու հասար: Քիչ ատենէն, Նամ-Հիօնկի շըրջակաները, հողագործներու փոքր գիւղ մը տեղաւորւեցաւ, ուր մարդիկ երկրագործութեամբ կը պարապէին ու հայրենասիրական երգեր կ'երգէին: Ի-Թօրէնկ մտիկ ըրաւ տնտնց սա երգը.

«Բրինձը մեծ յողմութեամբ կը մշակենք հրակէզ արեւուն տակ, ու մեր քրտինքներով կ'ողողենք զայն: Այդ բրինձին մէկ բաժինը տալու է թագաւորին՝ իբր հարկ, մէկ բաժինը՝ աղքատ բարեկամներուն, մէկ բաժինը՝ ճամբորդներուն. յետոյ քիչ մըն ալ դրամ յատկացնելու է նախահայրերու յիշատակին սարքւած հանդէսին: Այսպէս բաւ կ'ըլլայ ամէն ինչ, եթէ երբէք թագաւորը մեզ այնքան չկեղեքէ որ հարգիւ քիչ մը ուտելիք հաց մնայ մեզի»:

— Լռեցէ՛ք, գոչեց երիտասարդ մը, այս երգերը չերգենք, որովհետեւ իմացայ որ արքայական նւիրակ մը կը գտնուի Նամ-Հիօնկի շրջակաները. եթէ երբէք ան լսէ մեր երգերը, պիտի յանդիմանէ մանտարինը՝ իր յուռի ընթացքին համար, ու մանտարինն ալ մենէ վրէժ պիտի լուծէ:

Ի-Թօրէնկ շահագրգռւած, անտնց մօտեցաւ ու ըսաւ.

— Բան մը պիտի հարցնեմ ձեզի:

— Ի՞նչ, հարցուցին գիւղացիները:

— Իմացայ որ Նամ-Հիօնկի մանտարինը Չուն-Հիանկի հետ ամուսնացած է և թէ շատ երջանիկ կեանք մը կը վարէ անոր հետ:

Երիտասարդը ու բոլոր գիւղացիները գոչեցին.

— Ի՞նչ համարձակութեամբ կ'ընէք այդ խօսքը: Չուն-Հիանկ շատ հաւատարիմ ու շատ անբիծ աղջիկ մըն է. շատ գէշ բան մը կ'ընես, այդպէս խօսելով Չուն-Հիանկ ու զայն չարչարող մանտարինի մասին...: Նախօրէ մանտարինին զաւակը հրապուրած է խեղճ աղջիկը, ու լքած է զայն, առանց վերադառնալու անոր մօտ: Շան զաւակ, այրիի (**), զաւակ մը, խօզի ձագ մըն է:

— Բաւ է, բաւ է, յարեց Ի-Թօրէնկ: Այդպէս մի' խօսիք, աւելի յարգանք ցոյց տւէք ու վախցէք անիրաւ խօսքեր ընելէ:

Բայց Ի-Թօրէնկ խորհեցաւ թէ ինք յանցանք մը գործած էր, ու հեռանալով սկսաւ արտասուել:

Ի-Թօրէնկ ուրիշ տեղ մը կանգ առաւ, ուր դրպրոցականներ կը խաղային, Հետաքրքրւած. ուզեց մօտէն տեսնել ու լսել զանոնք. ուստի մօտեցաւ: Անոնց մէջէն պատանի մը խաղացած պահուն կ'ըսէր իր բարեկամներուն.

— Այսօր զւարթ ենք, և օդն ալ գեղեցիկ է. կ'ուզէ՞ք որ բանաստեղծութիւն մը յօրինենք:

Ուրիշ մը ըսաւ.

— Բայց ի՞նչ նիւթի վրայ:

— Նիւթը սա պիտի ըլլայ. «Ժողովուրդին կեանքը»:

(**) Արիին զաւակը, մօրմէն շփացած, յաճախ յուռի կեանք մը կը վարէ. մէկը Պարիի զաւակն է, որովհետեւ Բորէայի մէջ ամէնէն ծանր նախատինքն է:

Ի-թօրէնկ խորհելով որ շատ հետաքրքիր նիւթ մըն էր, խոտին վրայ պառկեցաւ ու ականջ դրաւ:

Երիտասարդը սկսաւ երգել.

«Շողոշոուն ու տաքուկ արեւուն վրայ չար ամպ մը սողոսկած է: Ամէն ինչ տխուր է երկրի վրայ: Այս ամպը խայծի մը կը նմանի, որով խեղճ ժողովուրդը կ'որսան:

Աւրիշ երիտասարդ մը գոչեց.

— Ա՛հ, ի՛նչ տխուր բան մ'մացայ որ Չուն-Հիանկ անուն մանկամարդունի մը մէկ քանի օրէն պիտի զըլ-խատուի մանաւարինն դահիճին կողմէ:

— Ինչո՞ւ մանաւարինը կ'ուզէ սպաննել Չուն-Հիանկը, հարցուց առաջին երիտասարդը:

Աւրիշ մը պատասխանեց.

— Օ՛հ, այդ մանաւարինը բնաւ չաշխատիր ու Չուն-Հիանկի վրայ միայն կը խորհի: Բայց մանկամարդ աղջիկը, եղբւրնի ու եղէգի պէս անայլայլ, հաւատարիմ կը մնայ իր ամուսնին:

— Ի՛նչ դժբախտութիւն, նախորդ և բարի մանաւարինին տեղ ունենալ այս քարսիրտ մանաւարինը, որ խայծի մը պէս կը կեղեքէ խեղճ ժողովուրդը:

— Չուն-Հիանկ ամուսնացած է միթէ, հարցուց առաջին երիտասարդը:

— Այո՛, նախորդ մանաւարինին զակին հետ ամուսնացած է: Խոզին մէկն է: Ամուսնանալէն յետո՞ւ լքած է հէգ աղջիկը. վազրէ մը աւելի վայրագ եղած է ան:

Ի-թօրէնկ շատ նեղացաւ այդ խօսքերը լսելով, ու յանկարծ երեւան գալով, դպրոցականներուն հարցուց թէ իրենցմէ ո՛վ երգած էր այդ բանաստեղծութիւնը:

— Ես, ըսաւ առաջին երիտասարդը,
— Կը հաճի՞ք ձեր անունը ըսել, հարցուց Ի-թօրէնկ:

— Չուն-Ուան-Սունկ:

Ասոր վրայ, Ի-թօրէնկ արագօրէն յառաջացաւ դէպի Նամ-Հիօնկ. խեղճ Չուն-Հիանկի վրայ խորհելով կ'արտասուէր ան:

Չուն-Հիանկ, միշտ բանտարկուած, Ի-թօրէնկի յիշատակին հաւատարիմ կը մնար. շատ նիհարցած, տկարացած ու հիւանդ էր, որովհետեւ հազիւ քիչ մը բան կ'ուտէր: Օրին մէկը քունին մէջ երազ մը տեսաւ: Աչքին առջև կը ներկայանային տունը և պարտեղին մէջ թարչամած ծաղիկները գորայնքան կը սիրեր. այդ ծաղիկները կը թարչամէին ու վար կը թափէին փեթրտաւ: Իր սենեակին հայելին կտորած էր, իր կոշիկները դրան վերեւ կախուած էին: Չուն-Հիանկ սարսափահար արթնցաւ:

«Ի՛նչ ահաբեի մղձաւանջ, խորհեցաւ Չուն-Հիանկ: Անշուշտ, քիչ ատենէն պիտի մեռնիմ: Տաւ չեմ զգար կեանքէս բաժնուելուն համար, բայց տխրութեամբ համակուած եմ, խորհելով որ Ի-թօրէնկը չպիտի տեսնեմ մեռնելէ առաջ:

Մանկամարդ աղջիկը կեցուց այդ պահուն փողոցէն անցնող կոյր մը (*) և իր երազին նշանակութիւնը հարցուց.

— Օ՛հ, ի՛նչ բարեբաւտիկ երազ է, ըսաւ կոյրը:

— Ի՛նչպէս կը հետեւցնէք ատիկա, երբ բանտարկուած եմ ու քիչ ատենէն մահուան պիտի դատա-

(*) Բորէայի կոյրերը աստեղամայի, ձեռնահմայի և երազանք արհեստը գործ կը դնեն:

պարտւիմ, կը խարէք զիս, յարեց ՉուՆ-Հիանկ:

— Ինչո՞ւ այդպէս կըսէք, պատասխանեց կոյրը, արդարև, բանտն էք հիմա, բայց չպիտի մեռնիք, և շատ չանցած, երջանիկ պիտի ըլլաք:

— Հապա՞ թարշամած ծաղիկները, ջախջախուած հայելին, դրան վրայ կախուած կօշիկները, այս ամէնը տարօրինակ ու բարեգուշակ է:

— Մտիկ ըրէք, ձեզի ըսեմ թէ ի՛նչ կը նշանակէ. թառամած ծաղիկները պիտի պողաբերին, այդ խորտակուած հայելին աղճուկը պիտի լաւի ամէնուն կողմէ, դրան վրայ գտնուող կօշիկները կը նշանակեն այն ամբողջ որ կուգայ ձեր մօտալուտ երջանկութիւնը շնորհաւորելու:

— Ծնորհակալ եմ, ի՛նչ մեծ ուրախութիւն պիտի ունենամ, եթէ այդ ամէնը կատարուի:

Ու ՉուՆ-Հիանկ դրամ տուաւ կոյրին, որ աջ ձեռքովը մերժեց, մինչ ձախ ձեռքը առաջ կը տանէր, վարձատրութիւնը ստանալու համար:

Նոյն օրը, նոր մանտարինը կանչեց ծառան ու ըսաւ անոր.

— Երեք օրէն մեծ հանդէս մը պիտի կատարեմ, ու շրջականերու մանտարինները պիտի հրաւիրեմ այս առթիւ: Այդ օրը գլխատել պիտի տամ ՉուՆ-Հիանկը. առէք սա դրամը, հարկ եղած պատրաստութիւնը տեսնելու համար:

— Լա՛ւ ըսաւ ծառան, խոնարհութիւն մը ընելով:

Ծառան առաւ դրամը ու հանդէսին կազմակերպութեան աշխատեցաւ:

Այդ միջոցին Ի-Թօրէնկ քաղաք հասաւ ու ՉուՆ-

Հիանկի տունը գնաց. ամէն ինչ լքուած, տակնուվրայ ու փրփրկած էր: Մանկամարդ աղջկան հայրը կանչեց: Կի՛նը չճանչցաւ (*) Ի-Թօրէնկը և մուրացկան կարծեց զայն:

— Ափսո՛ս բան մը չեմ կրնար տալ ձեզի: Աղջիկս երկար ատենէ ի վեր բանտարկուած է, երեք օրէն պիտի գլխատուի ու շատ մը ծախքեր պիտի ընեմ այս առթիւ:

Ի-Թօրէնկ սոսկալի տխրութեան մը մատնուեցաւ, այդ խօսքերը լսելուն պէս:

— Մօտեցէք, յարեց երիտասարդը: Կի՛նը մօտեցաւ Ի-Թօրէնկի և ուշադրութեամբ դիտեց զայն:

— Չեմ ճանչնար ձեզ, ըսաւ կի՛նը: Չեր դէմքը կը յիշեցնէ Ի-Թօրէնկի դէմքը, բայց ձեր զգեստները մուրացկանի հագուստ են:

— Ի-Թօրէնկն եմ: Կի՛նը զարմանքէն վար ձգեց թեւերը ու հեծեծագին ըսաւ.

— Օ՛հ, ամէն օր ձեզի կը սպասէի ու խեղճ աղջիկս ալ կը սպասէր: Անս եկաք, բայց աւաղ, ՉուՆ-Հիանկ պիտի մեռնի մօտ օրէն:

— Մտիկ ըրէք, թէ և թշուառական մուրացկան մը, տակաւին կը սիրեմ ՉուՆ-Հիանկը ու կը փափաքիմ զայն տեսնել, պատասխանեց Ի-Թօրէնկ:

— Օ՛հ, տարօրինակ բան է ատ, գոչեց մայրը: Գուր մուրացկան ըլլալով հանդերձ, տակաւին կը սիրէք ՉուՆ-Հիանկը: Լա՛ւ, աղջկանս մօտ պիտի ա-

(*) Մայրը տեղեկութիւն ունէր ՉուՆ-Հիանկի և Ի-Թօրէնկի զազոնի ամուսնութենէն, բայց յայտնի չէր ըրած:

աաջնորդեմ ձեզ. պիտի փորձենք տեսնել զայն :
Կինը սկսաւ առջեւէն քայլել, իսկ Ի-Թօրէնկ ա-
նոր հետեւեցաւ, դժբախտ մարդու մը երեւոյթով :

Բանտ հասան անոնք : Կինը բանտին դուռը բաղ-
խեց ու Չուն-Հիանկը կանչեց : Այս վերջինը, տխուր
ու յոգնած, կը քնանար : Լսեց որ իր անունը կուտան :

«Ով կրնայ ըլլալ զիս կանչողը, խորհեցաւ ման-
կամարդուհին, Հաւանարար մայրս պիտի ըլլայ, քանի
որ աշխարհի վրայ անկէ զատ ոչ ոք ունիմ» :

Չուն-Հիանկ լուսամուտէն նայեցաւ ու նշմարեց
որ մայրն էր :

— Օ՛հ, մայր, ինչո՞ւ այդքան ստիպողաբար կը
կանչէք զիս : Ափսո՞ս, սիրելի Ի-Թօրէնկիս կը սպա-
սեմ միշտ : Լուր մը առի՞ք անկէ : Էսէ՛ք, շուտ ըսէք
թէ ինչո՞ւ այդքան վրդոված էք :

— Աւա՛ղ, ըսաւ մայրը արտասուազին, Ի-Թօրէնկի-
կը սպասէինք միշտ, և ահա մուրացկան մը եկաւ
տունս :

— Լա՛ւ, ո՞վ է այդ մուրացկանը :

— Բայց Ի-Թօրէնկն է որ մուրացկան եղած է-
ահաւասիկ նոյն ինքն է :

Չունկ-Հիանկ այդ անհեթեթութեան հանդէպ
թերահաւատ, գոչեց .

— Ի՛նչ, Ի-Թօրէնկ մուրացկան եղած է. չեմ հա-
ւատար, անկարելի բան է :

— Ահաւասիկ, յարեց մայրը բարկացոտ շեշտով
մը, Ի-Թօրէնկի նկատմամբ աղջկանը ցոյց տւած հա-
ւատարմութենէն նեղացած ներքնապէս, քանի որ ան-
խոր մուրացկան կը ներկայանար :

Ի-Թօրէնկ պատուհանին առջեւ երեւցաւ : Չուն-

Հիանկ իր սիրահարին նայեցաւ լու հեծկլտալով գոչեց .
— Օ՛հ, որքա՛ն ատենէ ի վեր տեսած չէի :

Մանկամարդուհին իր ձեռքը լուսամուտէն դուրս
հանեց տենդազին . յետոյ գլուխն ալ անցուց լուսա-
մուտին մէջէն, սիրահարին համբոյրներուն մատուցա-
նելով զայն :

Բայց մայրը հեզնօրէն միջամտեց .

— Տարօրինակ բան, քիչ ատենէն պիտի մեռնիք,
ձեր այգերը յաւիտենապէս պիտի փակէք լոյսին առ-
ջեւ, և սակայն թշուառ մուրացկան մը կ'ողջագուրէք :

— Իրաւ է որ զգեստով մուրացկան եմ, բայց ո՛չ
դէմքով և ոչ ալ սրտով, պատասխանեց Ի-Թօրէնկ :
Ի՛նչ համարձակութեամբ այդպէս կը նախատէք զիս :

— Օ՛հ, մայրիկ, ինչո՞ւ այդ անքաղաքավար խօս-
քերը կ'ուղղէք Ի-Թօրէնկի պէս անձի մը : Կը մոռնա՞ք
որ երբեմնի հերոսները յաճախ մեծ փորձանքներու
մատնւած, թշուառութեան մէջ կ'իյնան : Միթէ պիտի՞
մերժեմ իմ քնքուշ ու մէկ հատիկ Ի-Թօրէնկս, որով-
հետեւ նւասաացած է ան : Բայց ապահով եղէք որ եթէ
այսօր թշուառենք, վաղը կրնանք երջանկութիւնը վերա-
գտնել . . . : Ոչ, ոչ, կ'աղաչեմ, մայր, մտրկ ըրէք զիս
և տուն դարձէք . ահա՛ իմ պայուսակիս բանալիները .
հոն գտնուող բոլոր գոհարեղէններս և թանկագին քա-
րերը առէք ու ծախեցէք . անոնց վաճառումէն դոյա-
ցած դրամով կը գնէք Ի-Թօրէնկի անհրաժեշտ եղող
բոլոր բաները : Լաւ յոկեցէք սենեակս, հոն տեղաւա-
րելու համար Ի-Թօրէնկը :

— Լա՛ւ, պիտի ընեմ ձեր ըսածը, թէև ո և է
վստահութիւն չունենամ ձեր Ի-Թօրէնկին վրայ, յա-
րեց պառաւ կինը հեզնօրէն :

— Միրելի բարեկամ, մօրս հետ առնն դարձէք : հանգչեցէք ու կազդուրեցէք, ըսաւ Չուն-Հիանկ, քօսքը երթառարդին ուզղելով : Ես ա մի՛ խորհիք իմ վրաս . և որովհետեւ վազը պիտի մեռնիմ մանտարինին կողմէ տրւած հանդէսին ատեն, կը փափաղիմ որ մահ-ւընէս առաջ լուսամուտիս առջև գաք, որպէն զի անգամ մըն ալ տեսնեմ ձեր սիրելի դէմքը :

— Վազը ուրեմն . անշուշտ պիտի գամ, պատասխանեց Ի-Թօրէնկ :
Ու դժգոհ մօրը հետ նամբայ ելաւ, որ կը քրթմնջէր, արագօրէն քալելով :

«Ինչպէս կարելի է դրամ տալ այս դատարկաչըր-լիկին, ինչ անմտութիւն, աղջիկս արժանի է բոլոր այն դժբախտութիւններուն որոնց ենթարկւած է, կ'ըսէք պատաւը մտովի :

Ի-Թօրէնկ միշտ թշուա մարդու մը երեսոյթը ունէր ու ծունկերուն վրայ կը դանդաղէր, մեղմաձայն մենախօսելով .

«Այսօր բարկացած էք ինձի դէմ . բայց վազը պիտի տեսնենք ձեր դէմքը» :

Տունէն ներս մտան, ու պառաւ կինը՝ Չունկ-Հիանկի յայտնած բաղձանքին համաձայն, գնաց փըն-տըռեց գոհարեղէնները, բայց Ի-Թօրէնկ կեցուց զայն :

— Այսօր ծախելու պէտք չկայ . մինչև վաղը կամ միւս օր ատեն ունինք սպասելու :

Յետոյ Ի-Թօրէնկ պառկեցաւ : Յաջորդ օրը, երբ պատաւը բաղխեց սենեակին դուռը, արթնցնելու համար Ի-Թօրէնկը, միեւնոյն ատեն քրթմնջելով անոր ծուլութեան դէմ, ու և է պատասխան չստացաւ :

Դուռը բացաւ ու ստուգեց որ երիտասարդը հոն չէր գտնուեր :

— Օհ, կրողը տանի, ըսաւ կինը զարմացած : Ափսո՛ս, աղջիկս իր վերջին օրն ալ տխրութեամբ պիտի անցնէ : Ո՛ւր գացած է արդեօք :

Բայց ի զուր ամէն կողմ փնտռեց :

— Եթէ Չուն-Հիանկի ըսեմ, շատ պիտի տառապի : Հետեւաբար բան մը չպիտի ըսեմ անոր :

Ի-Թօրէնկ տունէն հեռացած էր՝ իր ծառաները հաւաքելու համար, որոնք մուրացկանի պէս ծպտած էին իրեն պէս : Կտրուկ հրամաններ տաւ անոնց : Իւրաքանչիւր ծառայ պարտաւոր էր իր պաշտօնին զըլուխը մնալու մանտարինին տան շուրջ :

Այդ միջոցին, մանտարինը կ'ընդունէր իր հիւրերը ու կը նախադահէր խնջոյքին և ուրիշ դարձութեանց : Ի-Թօրէնկ յաջողեցաւ պալատին մէջ մտնել և նոյն իսկ մանտարինին մօտենալ :

— Ես աղքատ մարդ մըն եմ, ու անօթի, ըսաւ Ի-Թօրէնկ : Ինչ մը ուտելիք տւէք ինձի :

Մանտարինը, կտաղած, ծառաներուն հրամայեց որ դուրս հանեն այդ տաղտկալի մարդը : Ծառաները հըր-մըշտկելով Ի-Թօրէնկը, արաւքսեցին զայն :

— Ահ, ինչ կորովի իշխանութիւն է աս, բայց պէտք է համբերել : Այդ իշխանութիւնը պիտի իյնայ ընդհուպ, երբ ուժօ ցոյց տամ, քրթմնջեց Ի-Թօրէնկ :

Մանտարինը, հարձերով շրջապատւած, շուշտօրէն կերուխօսմ կ'ընէր ու կ'երգէր իր բարեկամներուն հետ : Սակայն Ի-Թօրէնկ տան շուրջը, կը դեգերէր, ջանալով միջոց մը գտնել ներս մտնելու համար : Դռները պահպանւած ըլլալուն, օրոշեց պատուհանէն վեր մազըցիլ : Հոն պահուրտած ծառաներէն մէկը կանչեց ու խնդրեց որ իրեն օգնէ՝ դէպի բաց պատուհան մը

քարձրանալու համար: Մառային շնորհիւ, Ի-Թօրէնկ մինչև պատուհանին յենարանը բարձրացաւ ու նորէն պալատէն ներս մտաւ:

Ի-Թօրէնկ սարդեցաւ այն սրահներէն մէկուն մէջ, ուր խրախճանքը տեղի կ'ունենար: Ուն-Բօնկի մանտարինը, Եօնկ-Չանկ, կը գտնուէր Ի-Թօրէնկի մօտ, այսպէս ջինը հարցուց.

— Անօթի եմ, չէ՞ք կրնար ուտելիք հայթայթել ինձի:

Եօնկ-Չանկ հարձերէն մէկը կանչեց և մուրացկանին համար ուտելիք բերել տաւ:

Ի-Թօրէնկ սկսաւ ուտել. յետոյ խօսքը Եօնկ-Չանկի ուղղելով ու թուղթ մը երկարելով ըսաւ.

— Մեծապէս շնորհակալ եմ ձեր կրած նեղութեան համար, ու կը փափաքիմ փօքք բանաստեղծութիւն մը նւիրել ձեզի:

Եօնկ-Չանկ կարդաց հետեւեալը.
«Ոսկիէ անօթներու մէջ դրւած այս աղւոր զինին հազարաւոր մարդոց արիւնն է:

«Մարմարէ այս ճոխ սեղաններուն վրայ դրւած սա փառաւոր միսը՝ տասը հազար մարդոց միսը և ծուծն են:

«Այս շողշողուն մոմերը, որոնց արցունքները կը հոսին, վշտահօր ժողովուրդի մը արտասուքներն են:

«Հարձերու այս թնդացուցիչ երգերը աւելի չեն բարձրանար քան բողոքի հեծեծիւնները ու ազազակները ժողովուրդին, զոր կը կեղծքեն անխղճօրէն:»

— Մհ, մեզի դէմ է այս բանաստեղծութիւնը, գոչեց Եօնկ-Չանկ, այդ ընթերցումէն ահաբեկած:

Ու թուղթը երկարեց Նամ-Հիօնկի մանտարինին: Այս վերջինն ալ կարդաց, յետոյ հարցուց.

— Ո՞վ գրած է այս բանաստեղծութիւնը:

— Սա երիտասարդ մուրացկանն է, ըսաւ Եօնկ-Չանկ, ցոյց տալով Ի-Թօրէնկը:

Բայց մանտարինը սարսափեցաւ յանկարծ, խորհելով թէ որքան տարօրինակ բան էր այդ ոտանաւորին յօրինուած մուրացկանի մը կողմէ: Ոտքի ելաւ, և ստիպողական գործեր պատրւակելով, հեռացաւ:

Մանտարիններն ալ սոսկումի մատնւած, զանազան պատրւակներով հեռացան, իսկ Նամ-Հիօնկի մանտարինը առանձին մնացած ու նմանապէս ահաբեկած, իր սենեակը քաշեցաւ:

Մանտարինները դուրս ելած ատեննին հետզհետէ կը ձերբակալուէին Ի-Թօրէնկի ծառաներուն կողմէ, իրենց սոսցած հրամաններուն համաձայն:

— Ինչո՞ւ մեզ կը ձերբակալէք, կը հարցնէին մանտարինները:

— Չենք գիտեր, կը պատասխանէին ծառաները, արքայական նւիրակին հրամանին համեմատ կը գործենք:

— Արքայական նւիրակը ո՞ւր է, թո՞թովեցին մանտարինները օարսափահար ու դուռնատ:

— Չենք գիտեր թէ ո՞ւր է նւիրակը, պատասխանեցին ծառաները: Քիչ առաջ, խնջոյքին ատեն ձեզի հետ էր:

Այն ատեն մանտարինները համոզուած գոյացուցին թէ նւիրակն էր բանաստեղծութիւն յօրինողը:

Ծառաները Ի-Թօրէնկի հաղորդեցին իրենց ըրածները. ան հրամայեց որ մանտարինները ազատ ձգեն:

— Միայն Նամ-Հիօնկի մանտարինը ձերբակալուցէք, ըսաւ Ի-Թօրէնկ:

Մասաները կատարեցին այդ հրամանը ու բանա-
ստացանքը պահպանեցին մանտարինը: Յետոյ Ի-Թօրէնկ պալա-
տին ծառաներուն հրամայեց որ Չուն-Հիանկը բերեն,
դատելու համար: Մանկամարդունին մեծագէտ գար-
մացաւ, սեանելով որ այդ մարդիկը շուտ եկած էին
ուստի հարցուց անոնց գալուսն պատճառը:

— Եւ իրակ է որ կը դրկէ մեզ. ձեզ պիտի դատէ,
բոսն ծառաները:

Չուն-Հիանկ սարսափահար մըմնջեց:

— Մհ, պիտի մեանիմ: Գութ ունեցէք իմ մայրս
կանչել տալու, որպէս զի անգամ մըն ալ զինքը տես-
նեմ մեռնելէ առաջ:

Մասաները գոհացում տւին այդ բաղձանքին:
Մայրը հոն փութաց:

— Ահա՛, մահւան ժամս հասած է, մայր: Ո՞ւր է
բարեկամս, Ի-Թօրէնկ:

— Ի-Թօրէնկը, գոչեց մայրը, բայց չեմ գիտեր
թէ ո՞ւր կը գտնուի ան. այս առտու տունէն անձեռա-
ցաւ, և ի դուր ամէն կողմ փնտռեցի զայն. երեսը
չտեսայ այլ ես:

— Մհ, Ի-Թօրէնկ հեռացած է, որովհետեւ զին-
քը նեղացուցած էք, իծծեց Չուն-Հիանկ: Մեծ դժ-
բախտութեան կը մատնէք զիս:

Բայց ծառաները իրարմէ բաժնեցին մայր ու աղ-
ջիկ, ըսելով թէ նւիրակը չէր կրնար սպասել որ իրենց
պատմութիւնը վերջանայ, ու քաջեցին տարին Չուն-
Հիանկը: Մայրը հեռուէն հետեւեցաւ աղջկան, անձկու-
թեան մատնուած:

Եւ իրակը վարագոյրին (*) ետեւէն սկսաւ կշտամ-

(*) Արքայական նւիրակը (Յգա) վարագոյրի մը ետին կը ծածկե-
րատով սրուցեան ատեն. արդարեւ եսկան է որ բնաւ չհասցի, բան-
որ իր պաշտօնն է մանտարիններու յանցանքները երեսն հանելը:

բել Չուն-Հիանկը, երբ ան ներս մտաւ:

— Եթէ չէք սիրեր մանտարինը, գէթ կ'ուզէ՞ք ար-
քայական նւիրակին, այսինքն ինծի հետ ամուսնա-
նալ, ըսաւ Ի-Թօրէնկ, եզրակացնելով իր խօսքը:

Աւելան մը ըրաւ ծառաներուն, որոնք թուրեր-
նին բացած, Չուն-Հիանկը շրջապատեցին: Յետոյ Ի-
Թօրէնկ հարցուց:

— Եթէ մերժէք ինծի հետ ամուսնանալ, ձեր գը-
լուխը կտրել պիտի տամ անմիջապէս:

— Ահա՛ս, որքան գժբախտ է այս երկրին խեղճ
ժողովուրդը, գոչեց Չուն-Հիանկ:

— Ինչո՞ւ այդքան գժբախտ ըլլայ այս ժողովուր-
դը, հարցուց նւիրակը:

— Եսխ անոր համար որ մանտարինը անիրաւու-
թիւն կը գործէ. յետոյ դուք, իբր արքայական նւի-
րակ պարտիք ոգնել գժբախտներուն և պաշտպանել
զանոնք, մինչդեռ կը խորհիք իսկոյն մահւան դատա-
պարտել հէզ աղջիկ մը, որուն կը տենչաք: Ահա՛ ինչ
որ տխուր բան է ժողովուրդին համար: Ասկէ աւելի
անիրաւ գործ տեսնած է միթէ:

Ի-Թօրէնկ խօսքը ուղղելով սրահին մէջ մնացած
հարձներուն, ըսաւ:

— Քակեցէ՛ք Չուն-Հիանկի ձեռքերը կաշկանդող
չւանները ու ձեր ակռաներովը կտրեցէ՛ք զանոնք:

Այդպէս ալ ըրին անոնք ու Չուն-Հիանկ ազա-
տեցաւ իր կապանքներէն:

— Հիմա գլուխնիդ վեր առէք ու երեսս նայե-
ցէ՛ք, ըսաւ արքայական նւիրակը:

— Ոչ, չպիտի նայիմ և նոյն իսկ չպիտի լսեմ
ձեզ. եթէ կ'ուզէք, մարմինս կտոր կտոր ըրէ՛ք, դարձ-
եալ չպիտի ամուսնանամ ձեզի հետ:

Այն ատեն Ի-Թօրէնկի, գոհ մնացած, իր մատանին հանեց ու հարձի մը հրամայեց որ Չոււն-Հիւանկի յանձնէ զայն:

Մանկամարդ աղջիկը նայեցաւ այդ մատանին ու ճանչցաւ. որ ատենօք Ի-Թօրէնկի տւած մատանին էր ան: Չոււն-Հիւանկ աչքերը վեր առաւ, ճանչցաւ իր սիրահարը, ուղիղ կեցաւ, և հարձերու օգնութեամբ մօտեցաւ, յուզումէն դողդոջուն:

— Ա՛հ, երէկ, բարեկամս գձուձ մուրացկան մըն էր, մինչ այսօր իբր արքայական նւիրակ կը ներկայանայ, գոչեց Չոււն-Հիւանկ իր ուրախ անակնկալին մէջ:

Ի-Թօրէնկ ձեռքը երկարեց մանկամարդ աղջկան, որ սիրահարին թեւերուն մէջ նետուեցաւ: Քանի մը քապէ հեծկլտացին իրենց ուրախութենէն:

Այդ պահուն աղջկան մայրը ուրախութենէն պարելով հոն փութաց ու գոչեց.

— Ի՛նչ, մեր Ի-Թօրէնկը արքայական նւիրակ եղած է: Մանչ զաւակ չեմ ունեցած, բայց իմ աղջիկս մանչէ մը աւելի ուրախութիւն կը պարզուէ ինձի, յարեց պառաւը, խօսքը միւսներուն ուղղելով: Լաւ կրթած եմ աղջիկս, ու կիներուն մէջ ամէնէն առաքինին և հաւատարիմը եղած է ան: Եւ ահա՛ արքայական նւիրակի մը հետ կ'ամուսնանայ: Կը մաղթեմ որ դուք ամէնքդ ալ իմինիս պէս աղջիկ մը ունենաք քան թէ մանչեր:

Ի-Թօրէնկի մօտենալով պառաւը ներողութիւն խնդրեց առջի օր իրեն պատճառած նեղութեան համար:

— Բայց որքան ատեն սպասեցինք ձեզի, ըսաւ

Չոււն-Հիւանկի մայրը: Ու երբ ձեզ տեսայ, մուրացկանի վիճակին մէջ, առանց ու ե է հեղինակութեան, աղջիկս ազատելու համար մահւընէ, այն ատեն բարկացայ ձեզի դէմ: Բայց ամէն ինչ լաւ վերջացաւ ու կը խնդրեմ որ ներողամիտ գտնուիք ինձի:

— Չոււն-Հիւանկ ձեռք աւելի տառապած է, բայց աւելի համբերութեամբ սպասած է, առանց նեղանալու ինձի դէմ, պատասխանեց Ի-Թօրէնկ:

— Մ՛հ, մայրս տարիքոտ է, և խելայեղ դարձած էր իմ տառապանքս տեսնելով, յարեց Չոււն-Հիւանկ:

Ի-Թօրէնկ ծիծաղկոտ դէմքով մը յայտարարեց թէ սրտանց կը ներէր, քանի որ այնքան ուրախ էր: Յետոյ ծառաներուն ու հարձերուն հրամայեց որ հեռանան և ինք ուզեց սենեակ մը քաշել Չոււն-Հիւանկի հետ, զիրար սիրելու համար հանգստօրէն: Բայց մանկամարդ աղջիկը ընդդիմացաւ այդ ծրագրին, ըսելով.

— Նախ պէտք է կատարէք ձեր պարտականութիւնը, արդարութիւն պարզուէք դժբախտներուն և յանցաւորները պատժէք: Յետոյ կրնանք երջանիկ ըլլալ իրարու հետ:

Ի-Թօրէնկ իր բարեկամուհիին իմառտուն խորհուրդէն ազդուած, գոհացում տւաւ այդ փափագին:

Ուստի Նամ-Հիօնկի մանտարինը բերել տւաւ ու ըսաւ.

— Նամ-Հիօնկի մանտարին անւանուելուդ պէս, ժողովուրդը հարստահարեցիք ու զժբախտ վիճակի մը մատնեցիք զայն: Այդ ամէնուն համար ձեզ կը դատապարտեմ կզդի մը աքսորուելու:

Յետոյ կանչել տւաւ այն դպրոցականը, որուն քանաոտեղծութիւնը լսած էր, դրամ ու կարկանդակ

տւաւ անոր և յանձնարարեց որ լաւ աշխատի: Իրար
բոցականը շնորհակալութիւն յայտնեց և ըսաւ թէ պի-
տի աշխատէր: Այսպէս Ի. Թօրէնկ բոլոր առկախ գոր-
ծերը աւարտեց, արդարասէր մեծ ոգւով: Երբ ամէն ինչ
կարգադրեց, հանրային գոհունակութեան արժանանա-
լով, Ի. Թօրէնկ մանկամարդ աղջկան ու մօրը հետ
Սէուլ մեկնեցաւ:

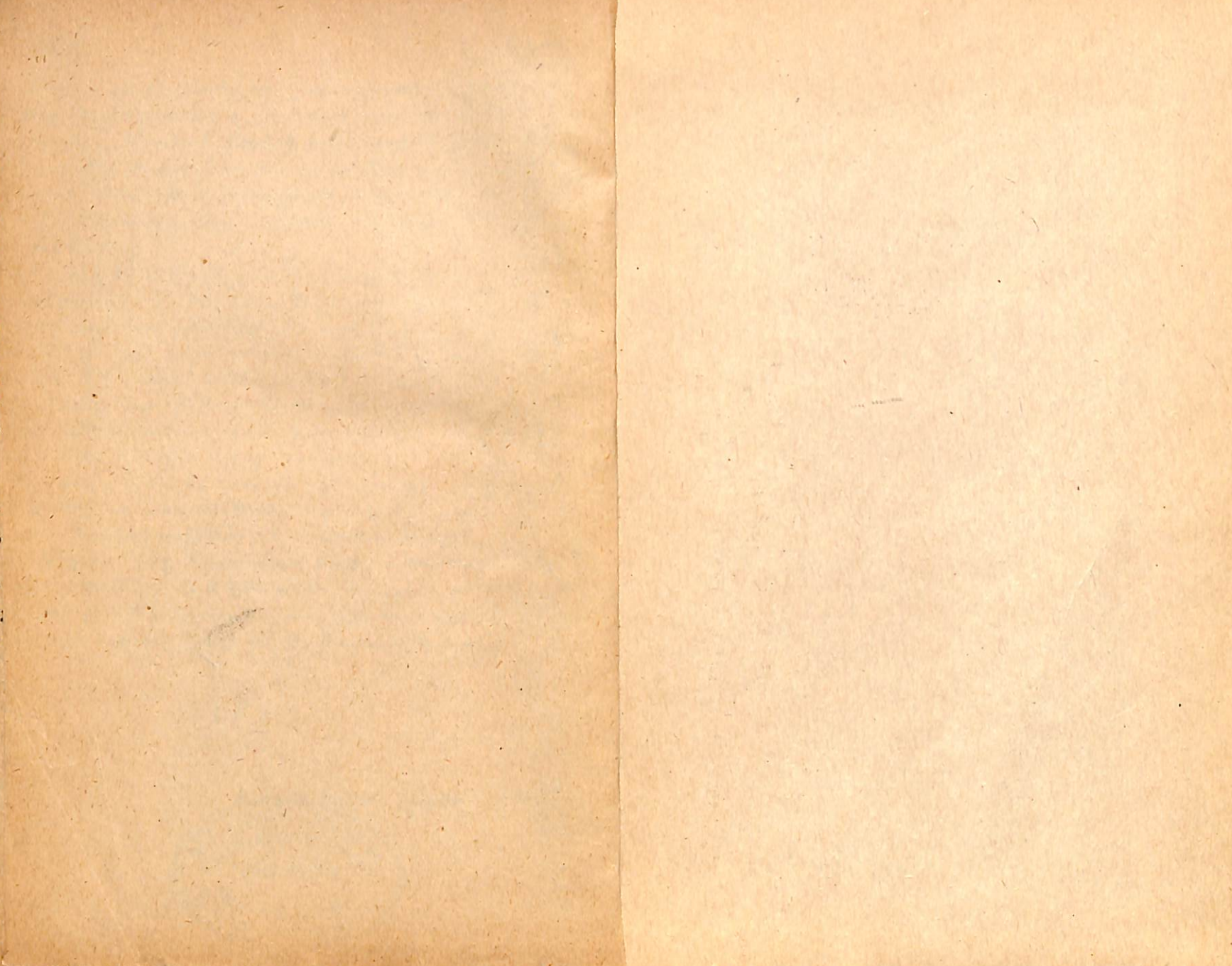
Ի. Թօրէնկ իր արկածները ամփոփեց գրութեան մը
մէջ, զոր թագաւորին յանձնեց: Թագաւորը կարդաց
այդ դրածքը, շատ գոհ մնաց Չուն-Հիանկի հաւա-
տարմութենէն, ու զայն անւանեց Չոնկ-Շօլ-Ֆուին
(դքսուհի): Այն ատեն մանկամարդուհին պաշտօնա-
պէս ներկայացուեցաւ Ի. Թօրէնկի ծնողքին ու մեծ հան-
դիսաւորութեամբ ամուսնացաւ: Շատ երջանիկ եղան
ու երեք մանչ և երկու աղջիկ ունեցան:

Թագաւորը ըսաւ թէ մողովուրդի զաւակ եզոզ
Չուն-Հիանկի հաւատարմութիւնը շատ աւելի յարգի
էր քան ազնւական աղջիկներուն հաւատարմութիւնը:
Ան մաղթեց որ այդ հաւատարմութիւնը այնուհետեւ
իրր տիպար ծառայէ միւս կիներուն, և այրերը անկէ
ներշնչին, իրր մէկ խորհրդանշանը այն հաւատքին,
զոր պարտին ունենալ իրենց տիրոջ, թագաւորին վրայ:

Վ Ե Ր Զ

2013

0026521

0026520

0026519

0026518

0026517

311, 312, 313,
314, 315.

« Ազգային գրադարան

NL0016521

« Ազգային գրադարան

NL0016520

« Ազգային գրադարան

NL0016519

« Ազգային գրադարան

NL0016518

« Ազգային գրադարան

NL0016517

2009

